

مذکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز پنجشنبه (۲۶) اردیبهشت ماه ۱۳۵۳

فهرست مطالب :

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲- بیانات قبل از دستور آقایان : اوحدی - مهندس حسن صائبی - مصطفوی نائینی .
- ۳- طرح و تصویب گزارش يك شورى كميسيون بودجه راجع به پرداخت مستمرى به آقاى عبدالخالق رومانفسكى دوبچا و ارسال به مجلس سنا .
- ۴- طرح و تصویب گزارش شور دوم كميسيون دادگستري راجع به اصلاح ماده ۳۹۴ قانون امور حسبى و ارسال به مجلس سنا .
- ۵- طرح گزارش شور اول كميسيون امور استخدام و سازمانهاى ادارى راجع به اصلاح قانون الحاق ماده واحده بقانون استخدام نيروهاى مسلح شاهنشاهى مصوب ۱۳۳۹/۳/۱۲ .
- ۶- طرح گزارش شور اول كميسيون علوم و آموزشعالى راجع به تأمین وسایل وامكانات تحصيل اطفال وجوانان ايرانى .
- ۷- استرداد لايحه پيكار با بيسوادى ، بوسيله آقاى دكتر بطحائى معاون وزارت آموزش و پرورش .
- ۸- ختم جلسه .

مجلس ساعت نه صبح برياى آقای عبدالله رياضى تشكيل گرديد

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل
 رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود.
 (بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان : اخلاقی - عبدالحسین
 آموزگار - مهندس اردلان - دکترو شیروانی - اوحدی - ایلخانی پور - بوداغ زاده - دکتر حبیب بهبهانی - پور بردباری - پیمان - دکتر توانا - جعفری - جندقی - دکتر حاتم - دکتر سعید حکمت - تیمسار خطیب شهیدی - دشتی - رشیدی - دکتر رشید یاسمی - ضیاء رضوی - سعادت - دکتر سعید - سمعی - مهندس سهم الدینی - شاهنده - صائب - صادقی - دکتر صالحی - طباطبائی - دیبا - مهندس عطائی - فنود - دکتر فروزین - فیاض - فیصلی - کسرائی - کلانتر هرمزی - مهندس کپا - دکتر

لقمان ادهم - دکتر متین - کیوان - خانم امیر ابراهیمی
 خانم مزارعی .

غائبین مریض - آقایان : رامبد کریم بخش سعیدی - دکتر شریف امامی - مهرزاد - دکتر ناوی - دکتر نجیمی - تیمسار حکیمی - خانم ضرابی - خانم صنیع .
 ۲- بیانات قبل از دستور آقایان : اوحدی - مهندس حسن صائبی - مصطفوی نائینی
 رئیس - نطق های قبل از دستور را شروع میکنیم
 آقای اوحدی تشریف بیاورید .

اوحدی - بطوریکه خاطر همکاران عزیز مستحضر است روز دوشنبه بیست و سوم اردیبهشت ماه جاری شهر تاریخی اصفهان بار دیگر با افتخار بزرگی نایل شد و آن زیارت شاهنشاه محبوب و مقیم ما بود که در دل فرد فرد

ملت ایران جای دارد. (صحیح است) در اصفهان شاهد بزرگترین و باشکوهترین استقبال مردم این شهر نسبت برهبر عالیقدر ملت ایران بودیم.

مردم اصفهان از همه طبقات از دانشگاهیان، کارگران، کشاورزان، سپاهیان انقلاب، ورزشکاران، اصناف و بازرگانان - نمایندگان عشایر و سایر طبقات با شور و شغف زائد الوصفی مقدم مبارک شاهنشاه اندیشمند خود را گرامی داشتند (صحیح است - احسن).

قبل از فرود آمدن هواپیمای اختصاصی همه ی آنها دقیقه شماری میکردند تا چشمشان بزیربارت رهبر محبوب خود روشن گردد، در فرودگاه پس از عرض خیر مقدم از طرف معاون استانداری و فرماندار اصفهان و گزارش نظامی از طرف فرمانده مرکز توپخانه و موشکها، شاهنشاه از برابر مستقبلی عبور فرمودند و همه استقبال کنندگان را مورد عنایت قرار دادند.

در مقابل صف دانشگاهیان - اصناف و بازرگانان مدیران جرائد - کارگران - کشاورزان - نمایندگان عشایر - انجمن شهر و استان ستوالائی فرمودند که پاسخ عرض شد در مدت توقف در این شهر که شاهنشاه قسمتهای مختلف را بازدید میفرمودند در مسیر موبک ملوکانه احساسات شاهدوستانه جمعیت بیشتر مردم اصفهان از زن و مرد، پیر و جوان بحدی باشکوه و غرور آمیز بود که حدی بر آن متصور نیستم (احسن) عده ای را دیدم که با زیارت شاهنشاه اشک شادی میریختند و باز عده ای را دیدم که با زیارت شاهنشاه دست دعا با آسمان بلند کرده و سلامت و موفقیت روز افزون این شخصیت بزرگ جهانی را از خداوند طلب مینمودند (صحیح است) این استقبال باشکوه و غرور آفرین یار دیگر نشان داد که مردم شاهدوست و وطن پرست استان اصفهان قدر خدمات گرانبهای شاهنشاه عالیقدر خود را میدانند و از رهبر بزرگی که در هر مسافرت او امر معظم له موجبات خیر و برکت و عمران و آبادی این استان بوده صمیمانه قدرشناسی مینمایند (صحیح است).

مردم استان اصفهان از موفقیتهای بزرگی که در صحنه بین المللی رهبر عالیقدر ما را بعنوان يك شخصیت

بزرگ جهانی معرفی کرده است سپاسگزار و دعا گو بودند. مردم شاهدوست استان اصفهان اقدامات پر ارج شاهنشاه عظیم الشان را در تأمین رفاه آسایش ملت ایران در صدور فرامین اخیر دائر بتحصیل و بهداشت رایگان و اجباری هیچگاه فراموش نکرده و از هم اکنون برای العین می بینند که این اقدام چه تأثیر بزرگی در زندگی فرزندان ما که نسل آینده این مملکت را تشکیل میدهند خواهد داشت.

شاهنشاه آریامهر ساعت ده و بیست دقیقه روز سه شنبه در دومین روز اقامت در اصفهان برای گشایش آموزشگاه حرفه ای رضابهلوی باین آموزشگاه نزول اجلال فرمودند. هنگام ورود شاهنشاه از طرف هنرجویان و مربیان این آموزشگاه آنقدر ابراز احساسات شد که موجب افتخار و مباهات بود (احسن).

آموزشگاه حرفه ای رضابهلوی در زمینی بمساحت ۸۴۰۰۰ متر مربع و مجموع زیربنای آن ۲۷۰۰۰ متر مربع است. ظرفیت این آموزشگاه برای تعلیم یکهزار نفر هنرجو در روز پیش بینی شده و هر ساله یکهزار نفر کارگر نیز خواهند توانست با شرکت در دوره های شبانه تکمیلی مهارت، در این آموزشگاه تعلیم ببینند. در مهر ماه سال جاری تعداد هنرجویان این آموزشگاه روزانه به پانصد نفر خواهد رسید.

دوره این آموزشگاه دو سال است و فارغ التحصیلان میتوانند يك دوره تکمیلی یکساله اختصاصی ببینند و بصورت کارگر ماهر وارد بازار کار شوند.

شاهنشاه آریامهر پس از بازدید از قسمتهای مختلف و پرسش از یکایک هنرجویان و مربیان آنان مسئولین امر را مورد تفقد قرار دادند.

آموزشگاه حرفه ای رضا بهلوی که مورد بازدید ذات اقدس شهرباری قرار گرفت در نوع خود یکی از بهترین آموزشگاههاست

توفیق کسانی را که در ایجاد این آموزشگاه زحمات کشیده اند خواستارم (احسن).

از خداوند تعالی سلامت و شادکامی برای شاهنشاه آریامهر و شهبانوی محبوب و نیکوکار و والا حضرت همایون ولایتعهد نور دیده ملت ایران آرزو مینمایم (احسن - احسن).

دولت ایران معتقد است کوششهای در خور تحسینی که در جهت جدا کردن نیروهای سوریه و اسرائیل آغاز شده بایستی ادامه یابد. پس گرفتن سرزمین های اشغال شده اعراب و استیفای حقوق مردم فلسطین ممکن است مسائل غیر قابل حلی بنظر برسد ولی اگر بخواهیم که مخاصمه کنونی پایان یابد و صلح پایدار برقرار شود و اگر قرار باشد که اعراب و اسرائیل نسل بعداً نسل مصون از خطر دائمی مرگ و نابودی زندگی کنند اقداماتی که در جهت صلح آغاز شده بایستی به نتیجه موفقیت آمیز برسد و ما امیدواریم و اعتقاد راسخ داریم که با حسن نیت متقابل و روح سازگاری، این اقدامات به نتیجه موفقیت آمیز خواهد رسید.

جنگ، اعمال زور و ترور و ترورسم هیچگاه هیچ مسئله ای را حل نکرده بلکه بر پیچیدگی و دشواری مسائل افزوده و به قیمت تلفات جانی و خسارات مالی بسیار تمام شده است. در این مورد ما حوادث تأسف آوری را که موجب تعویق سفر شما به ایران شدید داریم و معتقدیم که تمام کسانی که به اعمال تروریستی و غیر انسانی دست میزنند باید از آن حوادث درس عبرت بگیرند و بدانند که توسل به اینگونه اعمال بیهوده و بی نتیجه است. (صحیح است).

جناب آقای احمد عصمان نخست وزیر مغرب در پاسخ نخست وزیر ایران چنین اظهار داشتند:

«ایران و مغرب که در دو سوی جهان اسلام قرار گرفته اند و گهواره دو تمدن کهن و درخشان بشمار میروند؛ توانسته اند با بر خورداری از رهبری خردمندانه سران عالیقدر دو کشور که مورد احترام ملت هایمان هستند و با اتکاء به تمدن معنوی، نبوغ و ارزشهای سنتی خود را حفظ کنند، بی آنکه با مقتضیات دنیای معاصر برخوردی بوجود آید.

نهادهای اساسی دو کشور ما که بر پایه آگاهی ملی و سازگاری با عمیق ترین آرمانهای دولت استوار است، بما امکان داده است که با وجود بحرانیهای شدیدی که جهان مسلمان را از پایان قرون وسطی تکان داده میراث معنوی و فرهنگی خود را پاس داویم.

این دلچسپی تزلزل ناپذیر به ارزشهای مقدس

رئیس - آقای مهندس صائبی بفرمائید. مهندس صائبی - با اجازه مقام معظم ریاست و نمایندگان محترم، بطوریکه استحضار دارند چند روز است که جناب آقای احمد عصمان نخست وزیر کشور دوست و مسلمان مغرب و والا حضرت شاهدخت لالائزها خواهر گرامی اعلیحضرت ملک حسن دوم پادشاه کشور مغرب بدعوت جناب آقای هویدا نخست وزیر شایسته و خدمتگزار ایران در کشور ما هستند در ضیافتهایی که بافتخار نخست وزیران مغرب و ایران تشکیل شد و والا حضرت شاهدخت فاطمه بهلوی و سرکار علی خان فریده دیبا شرکت داشتند.

رابطه دوستی ایران و کشور مغرب يك رابطه بسیار صمیمانه و دوستانه و افتخار آمیز است (صحیح است). و نمایندگان مجلس ایران از صمیم قلب ورود این میهمانان عالیقدر و ارجمند را تبریک و تهنیت میگویند و امیدوارند که این سفر بیش از پیش موجب تحکیم روابط دوستی دو کشور مسلمان ایران و مغرب گردد (صحیح است). با کمال خوشوقتی امروز این دو کشور اسلامی تحت رهبریهای مدبرانه شاهنشاه آریامهر رهبر محبوب ملت ایران و اعلیحضرت ملک حسن دوم پادشاه محبوب مغرب مقام و موقعیت ممتازی در میان همه کشور های جهان بخصوص کشور های اسلامی دارند (صحیح است، احسن).

اظهارات نخست وزیران ایران و مغرب در ضیافت های رسمی نشان داد که دو کشور مسلمان از روابط بسیار دوستانه و صمیمانه ای بهره مند هستند و هر چه زمان میگذرد بر استحکام این روابط افزوده میگردد (احسن).

جناب آقای هویدا نخست وزیر ایران درباره روابط دو کشور چنین گفتند:

«در زمینه امور بین المللی هر دو کشور ما در جهت برقراری صلح عادلانه و شرافتمندانه در جهان میکوشند و اتفاق نظر دو کشور بخصوص در حمایت از مساعی برادران عرب برای پس گرفتن سرزمینهایی که در جنگ ۱۹۶۷ و پس از آن بزور اشغال شده کاملاً بارز و آشکار است.

معنوی و مدنی است که به ایران و مغرب امکان داده است که در تاریخ و تمدن اسلامی مقام شامخی را احراز کنند و فعالانه در اشاعه مبانی اسلامی در طی قرون و در پهنه همه قاره‌ها مشارکت داشته باشند.

آقای نخست‌وزیر، دنیای اسلام فقط در صورتی میتواند افتخارات گذشته خود را از نوزنده کند و ارزش‌های اخلاقی و انسانی خویش را در برابر جریانهای منفی گوناگونی که عصر ما را تکان میدهد بقبولاند و هرگونه تجاوز و بهره‌کشی را ناپذیرد، که صفوف خود را فشرده تر سازد و همبستگی میان کشورهای مسلمان را مستحکم و فزون تر کند در این زمینه باید یادآور شوم که در نخستین کنفرانس سران اسلامی که در سال ۱۹۶۹ بدعوت اعلیحضرت ملک حسن دوم در رباط تشکیل شد اعلیحضرت شاهنشاه آریامهر یکی از برجسته‌ترین رهبرانی بودند که در آن شرکت فرمودند. دومین کنفرانس اسلامی نیز که در سال جاری در لاهور تشکیل شد بنحوی بارز نزدیکی و همبستگی و برادری کشورهای مسلمان را به ثبوت رسانید. در این کنفرانس کشورهای مسلمان بستگیهای خود را به اصول جاودانی اسلام تأیید کردند. در این کنفرانس ملل مسلمان تصمیم گرفتند که تمام منابع مادی و معنوی و سیاسی خود را برای پاسداری از مبانی اسلامی بکار گیرند. هر دو کنفرانس تجدید حیات و نقش دنیای اسلام را بعنوان یک نیروی متعادل و عامل صلح در جهان به ثبوت رساندند.

امیدواریم جناب آقای احمد عصمان نخست‌وزیر مغرب و همسرشان از این سفیردگاره‌های گرانبهائی برای ملت مسلمان مغرب ببرند که مهمترین این یادگاره‌ها احساسات پاک و صمیمانه و دوستانه ملت شاهدوست و مسلمان ایران نسبت به ملت دوست و مسلمان مغرب میباشد از **ترجمی** که فرمودید سپاسگزارم (احسن - احسن).

مصطفوی نائینی - جناب آقای رئیس، خانمها و آقایان نمایندگان محترم اجازه میخوام شمه‌ای از مشهودات خود را در مسافرتی که باتفاق همکاران اعضای کمیسیون محترم مجلسین به استانهای خراسان، بلوچستان، کرمان و یزد نمودیم بطور اختصار عرض کنم یقین دارم

اگر آقایان چند دقیقه‌ای بر ابراهیم توجه فرمایند قلوبشان که در آرزوی پیشرفتهای بیشتر مملکت می‌تپد شاد خواهد شد و خداوند را شکر خواهند کرد (احسن) که دولت و مجلسین و هموسریان انقلاب ایران در اجرای فرامین رهبر بزرگ و داهی انقلاب بشریت تلاش میکنند و موفقیت‌هایی بزرگ بدست آورده‌اند (صحیح است - احسن).

در خراسان و شهر مقدس مشهد همانطور که اکثر آقایان دیده‌اند چرخهای پیشرفت و اجرای سریع برنامه‌های عمرانی بسرعت در حرکت میباشند و در طی دوسه سال اخیر که بنده سعادت یثرف به آن سرزمین قدسی را نداشته‌ام برای العین مشاهده نمودم که تغییرات شگرفی در راه‌نوسازی شهر زیبای مشهد بهبود زندگی عمومی بعمل آمده است. مریضخانه‌های مدرن جدید، بیمارستانها، توسعه دانشگاه در شهر جدید مشهد مهمانخانه‌های زیبای برای جلب توریست و صد ها قدم جدید در ظرف یکی دو سال اخیر برداشته شده و مسئولین امر بدون خستگی و بدون اینکه از آنچه انجام شده راضی و قانع باشند بسوی پیش گام بر میدارند.

خراسان که کانون دانش و علم و هنر ایران بوده امروز برای آموزش جوانان واجده مقدار کافی دبستان و مدرسه راهنمایی و دبیرستان و از همه بالاتر دانشگاه مجهز میباشد و میتواند بخوبی نیات مقدس شاهنشاه را منظور آنکه هیچ فرد ایرانی نباید از تحصیل محروم بماند جامه عمل بپوشاند (صحیح است).

مردم شهر مشهد در دیدارهایی که با آنها داشتیم از فرامین اخیر رهبر بزرگ ملت برای تحصیل رایگان و کمک غذایی به دانش آموزان سپاسگزار بوده و در استان حضرت ثامن الائمه برای موفقیت بیشتر رهبر عالیقدر مملکت دعا میکردند (احسن) اقدام وزارت کار در تأسیس مرکز حرفه‌ای مجهز و رایگان در مشهد برای تربیت کارگر ماهر نه تنها در صنعت این استان بلکه در رفع مشکلات استانهای مجاور که بواسطه تحول صنعتی کشور فاقد تکنیسین و کارگر ماهر بوده‌اند تأثیر داشته و هر سال تعداد جدیدی افراد مجهز به دستگاههای صنعتی آن استان و سایر نقاط کشور تحویل میدهند از مشهد بگذریم زیرا این شهر را که شاهنشاه محبوب و بزرگوار ما بعلت علاقه و عشق باستان مقدس امام رضا

بآن توجه فوق‌العاده دارند اکثر آقایان زود بزود بازدید میفرمایند و تشریح جزئیات برنامه‌ها جز تصبیع وقت، سودی ندارد.

بلوچستان، استانی که مردم آن یکی از اصیلترین و وطن پرست‌ترین مردم ایران هستند، در دوران قبل از انقلاب محرومیت‌های زیادی داشتند ولی اینک آنقدر فعالیت عمرانی در آن استان شروع شده که ناگزیر تعدادی کارگران نقاط دیگر را جذب نموده است.

شهرزاهدان با ایجاد خیابانهای جدید و ساختمانهای مدرن و تأسیسات فرهنگی و بهداشتی و فعالیتهای همه‌جانبه که میشود تغییرات فاحشی پیدا کرده معهدا با توجه به مشکلات طبیعی آن استان و دوری و خشکی باید اعتبارات بیشتر و امکانات گسترده تری به آن استان عطا نمود مخصوصاً برای تأمین آب مشروب بهتر و بیشتر در همه شهرهای آن منطقه باید فکر عاجلی بشود.

در چاه‌بهار برنامه‌های سازندگی بطوری وسیع و عظیم است که حقاً باید دید، زیرا به‌صرف شنیدن نمیتوان به عظمت آن پی برد. انجام این برنامه‌ها نه تنها در مسائل اساسی و دفاعی ما در این منطقه اهمیت حیاتی خواهد داشت بلکه خلیج زیبای چاه‌بهار و آبهای شفاف آن برای جلب توریست در فصل زمستان اثر زیاد خواهد داشت و در نتیجه سطح زندگی و درآمد مردم چند برابر بهتر خواهد شد.

جا دارد مجلس و دولت و همه کسانی که به ترقی و تعالی کشور علاقه دارند کلیه افراد و مأمورین دولتی و مهندسین و مریبان تحصیلی و همه آنهایی را که در نوسازی این استان مشکلات طبیعت و آب و هوا را نادیده نمیگیرند هر چه بیشتر مورد تقدیر قرار دهند و از تأمین نیاز مندیها و تسهیلات زندگی آنها فروگذار نکنند.

باز دیدار کرمان برای بنده و چند نفر افراد کمیسیون کشور که قبلاً آنجا را می‌شناختیم اعجاب آور بود.

این استان مستعد گذشته دور و نزدیک صدمات زیاد تحمل کرده بود علاوه بر مصائب تاریخی که به آن استان وارد شده چون در تیررس نزدیکتر سیاستهای استعماری بود بحکم آن سیاست شوم درگیر اختلافات گوناگون محلی و نازاحتیهای ویژه بود.

این استان از بدو طلوع سلطنت پرافتخار و دودمان جلیل پهلوی مورد توجه واقع شد و اقداماتی برای جبران صدمات وارده بمردم شریف آن بعمل آمد لیکن قبل از انقلاب عظیم اجتماعی ایران این استان نسبت بسایر نقاط کشور عقب افتاده محسوب میگردد لیکن در دهه انقلاب و مخصوصاً چند سال اخیر کرمان آنچنان با سرعت پیشرفته است که بزاستی باید دید و عظمت برنامه‌های انجام شده را تحسین کرد. بجای کوچه‌های تنگ و باریک ددها خیابان اسفالته و زیبا و بولوار و پارک و میدان ساخته شده بیمارستانها، خانه‌های جوانان و خانه شهر و مدارس عالی و صدها دبیرستان و دبستان، مؤسسات فرهنگی ایجاد شده که هر بازدید کننده را مشعوف و خوشحال می‌کند.

یک انسان کامل بشر دوست و خیر بنام ارشام تمام مایملک شخصی خود را بنام بنیاد ارشام برای امور خیریه و فرهنگی این استان تخصیص داده و در حال حاضر دهها دبستان در نقاط مختلف استان ایجاد و اکنون دست به کار ساختمان عظیم و باشکوهی برای مدرسه جامع مرکز استان است که شامل دبستان و راهنمایی و دبیرستان و مدرسه عالی حرفه خواهد بود.

از خود گذشتگی این شخصیت با همت که تصادفاً اهل کرمان هم نیست باید سرمشق بقیه صاحبان امکان و ثروت قرار گیرد.

گرچه هنوز عملاً ساختمان دانشگاه ۵۰ میلیون تومانی که قرار است بابتکار یک ایرانی وطن پرست دیگر در کرمان تأسیس شود شروع نشده ولی تصمیم بزرگ و همت عالی این شخصیت محترم نیز در خورد تقدیر است.

سعیدوزیری - چرا اسم نمی‌برید؟
مصطفوی نائینی - بنده چون ایشان را ندیده‌ام نخواستم اسم ببرم ولی حالا که میفرمائید نام میرم آقای مهندس افضلی از ثروت شخصی خود ۵۰ میلیون تومان برای ساختمان دانشگاه اختصاص داده است.

بهر حال کسانی که قبلاً کرمان را دیده‌اند امروز نمیتوانند باور کنند که این همان شهری است که قبل از انقلاب وجود داشته است و جادازد از همه کسانی که در گذشته و حال عامل آن برنامه‌ها بوده‌اند تشکر کنیم. مردم کرمان

بطور محسوس در خوشحالی و شغف هستند و این قدمهائی که دولت در سرمایه گذاری عمران آن منطقه برداشته همه را برای سازندگی و شرکت در این کار تحریک نموده است.

شاید بتوان بتحقیق گفت که امروز در این استان حتی يك فرد بدبین نیست که این پیشرفت‌ها را بادیده تحسین نگاه نکند.

همه مردم از پیرو جوان و طبقات مختلف برای عامل اصلی آن قدمهائی بزرگ یعنی شاهنشاه بزرگ دعا می کنند و در مقابل عظمت اقدامات او و اصلاحی معظم له سر تعظیم فرود آورده اند.

بگمان من دیگر جوانهای تحصیل کرده کسرم ان هرگز بفکر مهاجرت از آن شهر حتی اقامت در تهران نخواهند بود و در وطن خود با وضعی شکوهمند دست بکار ادامه سازندگی خواهند بود.

شهر پر تلاش یزد و مردم مندین و باهوش و پر کار آن نیز روح جدیدی پیدا کرده و در سرعت پیشرفت کمتر از سایر نقاط کشور نیستند. این استان که با قهر طبیعت و مشکل کم آبی مواجه بوده امروز بزمین توجهات دولت و برنامه های مترقی مملکت از بولوارها و خیابانها و میادین آباد و سرسبز برخوردار است. ایجاد کارهای صنعتی و تولیدی بزرگ و کارخانه های عظیم و متعدد آن هر صبح و شام با سوت خود کارگران شریف و زحمتکش راه تحرک و تلاش برای ایران بهتر دعوت می کند مایه مسرت و امیدواری زیاده است.

در این استان از تأسیسات معادن آهن باقی بازدید کردیم و با اهمیت کار بزرگی که مهندسین و کارگران جوان ایرانی بامر پیشوای بزرگ کشور در صنعت ذوب آهن ایران انجام میدهند اطلاع حاصل نمودیم، مهندسین و جوانان وطن ما در آن ناحیه گرم دل کوههای چغارت و سایر معادن را می شکافند و در کارگاههای عظیم به قطعات قابل استفاده برای کوره های ذوب آهن اصفهان آماده می کنند دولت هم برای این جوانان و همه کارکنان امکانات و وسایل زندگی خوب فراهم ساخته تا هموطنان ما که صادقانه خدمت می کنند از شرایط زندگی خوب و آینده امیدبخش برخوردار باشند.

این خدمتگزاران واقعی کشور در سفر شاهنشاه در اسال گذشته و باز دید از معادن با خوشحالی یاد میکردند و افتخاری را که از این راه بدست آورده اند از هر مزایای مادی بالاتر و والاتر میدانستند.

بهر حال از استانهای که ما بازدید کردیم همه چرخها بسرعت در حال پیشرفت و همه دستگاههای دولتی برای موفقیت بیشتر در راه ساختن ایرانی نو و آباد و اجرای فرامین رهبر اندیشمندان گوئی مسابقه گذارده و شب و روز در تلاش هستند.

بنده تردید ندارم که این پیشرفتها مخصوص يك یا چند استان نیست بلکه همه ما میدانیم همه استانهای مملکت نیز با همین طرز کار هر يك بنحوی گام به پیش بر میدارند و در راه رساندن وطن ما به تمدن بزرگی که شاهنشاه بزرگوار ما میخواستند دارند.

مردم شرافتمند ایران هرگز تحولاتی را که در دوران انقلاب نصیب کشورشان شده فراموش نمی کنند و نسلهای آینده هم وقتی تاریخ وطن خود را ورق میزنند به آستان رهبر بزرگی که در این برهه از زمان کشور را باین درجه از پیشرفت رسانیده سر تعظیم فرود خواهند آورد. من معتقدم و پیشنهاد می کنم باید وسائلی فراهم شود که مردم استانهای مختلف مخصوصاً جوانان و دانشجویان و دانش آموزان هر منطقه به مناطق دیگر کشور مسافرت کنند و آنچه انجام شده بازدید نمایند تا گمان نکنند این جهش عظیم در يك یا دو منطقه مملکت بوده و بر آری العین آنچه در سراسر مملکت از شمال تا جنوب و از شرق تا غرب در جریان است بازدید نمایند و از اوضاع کشور خود و کسانی که بفرمان شاهنشاه دست بکار نوسازی آن هستند اطلاعات بیشتری بدست آورند. از فرصتی که به بنده داده شد تا این عرایض را بعرض برسایم متشکرم و توفیق همه نمایندگان ملت و دولت ایران را در اجرای اوامر رهبر عالیقدر ما نخواهانم (احسنت - احسنت).

۳ - طرح و تصویب گزارش يك شوری کمیسیون بودجه راجع به پرداخت مستمری به آقای عبدالخالق رومانفسکی دوپچا و ارسال به مجلس سنا

رئیس - وارد دستور می شویم گزارش يك شوری کمیسیون بودجه راجع به پرداخت مستمری به آقای

عبدالخالق رومانفسکی دوپچا مطرح است قرائت میشود. (بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی
کمیسیون بودجه در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۳/۲/۲۴
با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ
لایحه شماره ۲۶۲۰ مورخ ۱۳۵۳/۲/۱۱ دولت راجع
به پرداخت مستمری به آقای عبدالخالق رومانفسکی -
دوپچا را که در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۳/۲/۱۷ بمجلس
شورای ملی تقدیم و بشماره ۱۱۵۲ چاپ شده است مطرح
و بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون پرداخت مستمری به آقای عبدالخالق
رومانفسکی دوپچا

ماده ۱۹۵۵ احده - بوزارت جنگ اجازه داده میشود
مساها مبلغ بیست هزار ریال به آقای عبدالخالق
رومانفسکی دوپچا متخصص فنی موزه دانشکده افسری
که در حال حاضر بصورت مستخدم روز مزد در ارتش
شاهنشاهی خدمت مینماید پس از معافیت از خدمت
مادام العمر بعنوان مستمری پرداخت نماید.

مخبر کمیسیون بودجه - صدری کیوان

گزارش از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۳/۲/۲۴
با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ
لایحه پرداخت مستمری به آقای عبدالخالق رومانفسکی
دوپچا را مطرح و مصوبه کمیسیون بودجه را در این
مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم
میدارد.

رئیس کمیسیون نظام - سر لشکر فضل اله همایونی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟
(اظهاری نشد) بورود در شور ماده واحده رأی میگیریم
خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند
(اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است
نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری
نیست؟ (اظهاری نشد) بماده واحده و کلیات آخر لایحه
رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم

قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای اظهار
ملاحظات بمجلس سنا فرستاده میشود.

۴ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دادگستری راجع باصلاح ماده ۳۶۴ قانون امور حسبی و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم اصلاح ماده ۳۶۴ قانون
امور حسبی مطرح است قرائت میشود.
(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری
بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۱۳۵۳/۲/۲۱ با
حضور آقای هنرمندی معاون وزارت دادگستری لایحه
شماره ۲۷۸ - ۱۳۵۳/۲/۱۱ دولت راجع باصلاح ماده ۳۶۴
قانون امور حسبی را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۱۴۲
چاپ شده است مطرح و با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب
کرد.

اینک گزارش شور دوم آنرا بمجلس شورای ملی
تقدیم میدارد.

لایحه قانون اصلاح ماده ۳۶۴ قانون امور حسبی
ماده ۱۹۵۵ احده - ماده ۳۶۴ قانون امور حسبی بشرح زیر
اصلاح میشود:

ماده ۳۶۴ - در صورتیکه بهای ترکه بیش از دو بیست
هزار ریال نباشد آگهی مذکور در ماده ۳۶۱ بعمل نخواهد
آمد و دادگاه به ادله درخواست کننده رسیدگی کرده
درخواست تصدیق را بر حسب اقتضای دلائل قبول یا رد
مینماید.

در مورد وراثت روستائیان در صورتیکه بهای ترکه
بیش از مبلغ فوق باشد فقط به الصاق آگهی در معابر
روستای محل اقامت متوفی اکتفا خواهد شد. این آگهی
برای یکبار و در يك روز الصاق میشود و پس از انقضای
یکماه از تاریخ الصاق، دادگاه رسیدگی و تصمیم مقتضی
اتخاذ میکند.

وزارت دادگستری میتواند هر سه سال یکبار با توجه
به شاخص قیمتها و هزینه زندگی مبلغ مذکور را افزایش
یا تقلیل دهد.

مخبر کمیسیون دادگستری -

دکتر سید محمد رضانتکابنی

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب مجلس تینا فرستاده میشود.

۵- طرح گزارش شورای اول کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع باصلاح قانون الحاق ماده واحده بقانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی مصوب ۱۳۳۹/۳/۱۲

رئیس - گزارش شورای اول اصلاح قانون الحاق ماده واحده بقانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی مصوب ۱۳۳۹/۳/۱۲ مطرح است قرائت میشود. (بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شورای اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی
کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۲۳ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ با حضور تیمسار سپهبد کانونیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۲۶۱۶ مورخ ۱۳۵۳/۲/۱۱ راجع باصلاح قانون الحاق ماده واحده بقانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی مصوب ۱۳۳۹/۳/۱۲ که در جلسه ۱۷/۲/۵۳ بمجلس شورای ملی تقدیم و بشماره ۱۱۴۹ چاپ گردیده مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد.
اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه اصلاح قانون الحاق ماده واحده بقانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی مصوب ۱۳۳۹/۳/۱۲

۱۹۵۵-۱۹۵۶-۱۹۵۷- داوطلبان آموزشگاههای درجه داری نیروهای مسلح شاهنشاهی در صورتیکه حداقل دارای گواهی نامه دوره اول متوسطه یا پایان دوره راهنمایی تحصیلی باشند و چنین شرطی در مورد آنان برابر اساسنامههای آموزشگاههای مزبور ضروری باشد پس از طی دوره این آموزشگاهها بدرجه گروهبان دومی نائل خواهند شد.

تبصره ۱۵- دانش آموزان آموزشگاههای مذکور در

صورتیکه مدت دوره آموزشگاه بیش از یکسال باشد در مدت تحصیلات مازاد بر یکسال از حقوق ماهانه معادل حقوق درجه گروهبان دومی استفاده خواهند نمود و مدت آموزش مازاد بر یکسال نیز از لحاظ ترفیع بعدی جزو خدمت در درجه گروهبان دومی آنان محسوب خواهد گردید.

تبصره ۲- دانش آموزان آموزشگاههای مذکور که دوره آنها بیش از یکسال است در صورتیکه در آزمایشهای پایان سال یکم موفقیت حاصل و شایستگیهای لازم ابراز نمایند و مقتضیات نیرو یا سازمان مربوط نیز ایجاد نماید ممکن است در پایان سال یکم تحصیل بدرجه گروهبان دومی نائل و بقیه دوره را با همان درجه طی نمایند.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - رضا پیرزاده

گزارش شورای اول از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه روز سه شنبه ۲۴ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ با حضور تیمسار سپهبد کانونیان معاون وزارت جنگ لایحه اصلاح قانون الحاق ماده واحده بقانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی مصوب ۱۳۳۹/۳/۱۲ را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

رئیس کمیسیون نظام - سرلشکر همایونی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بمرور در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. در ماده واحده نظری نیست؟ (اظهاری نشد) لایحه برای شور دوم بکمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۶- طرح گزارش شور اول کمیسیون علوم و آموزش عالی راجع به تأمین وسایل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی

رئیس - گزارش شور اول تأمین وسایل و امکانات

تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مطرح است قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شورای اول از کمیسیون علوم و آموزش عالی بمجلس شورای ملی

کمیسیون علوم و آموزش عالی با حضور آقای دکتر میرعلاء معاون وزارت علوم و آموزش عالی و آقای دکتر بطحائی معاون وزارت آموزش و پرورش لایحه شماره ۸۹۴ مورخ ۵۳/۱/۲۰ دولت راجع به لایحه تأمین وسایل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی را که در جلسه سه شنبه ۱۳۵۳/۱/۲۷ بمجلس شورای ملی تقدیم و بشماره ۱۱۱۸ چاپ شده است مطرح و بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش شورای اول آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون تأمین وسایل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی

۱۵۵۵- هیچکس نمیتواند بدون وجود مانع قانونی اطفال و جوانان ایرانی را که طبق مقررات و آئین- نامه های آموزشی کشور واجد شرایط تحصیل میباشد از تحصیل بازدارد.

۲۵۵۵- پدر یا مادر یا سرپرست قانونی کودک که وظیفه نگاهداری و تربیت کودک برعهده او میباشد مکلف است که در هر محل که براساس قانون تعلیمات اجباری مصوب ۱۳۲۲/۵/۶ و اصلاحیه آن موجبات تحصیل مراحل تعلیمات عمومی فراهم و اعلام شده باشد نسبت به ثبت نام و فراهم کردن موجبات ادامه تحصیل کودک تحت سرپرستی خود اقدام کند و در صورتیکه از تحصیل کودک جلوگیری نماید و از انجام وظیفه خویش خودداری کند وزارت آموزش و پرورش رأساً به ثبت اسامی کودکان مندرج در آمارارسالی اداره کل ثبت احوال موضوع تبصره ماده ۵ قانون تعلیمات اجباری و همچنین نسبت به ثبت نام کودک واجد شرایط تحصیل در مراحل اول و دوم موضوع ماده ۲ قانون اصلاح قانون مذکور اقدام خواهد نمود.

۳۵۵۵- پدر یا مادر یا سرپرست قانونی کودک

و نوجوان کمتر از هیجده سال مکلف است به ثبت نام کودک یا نوجوان مستعد تحصیل طبق ضوابط وزارت آموزش و پرورش در رشته های که مدارس راهنمایی تعیین میکنند اقدام و وسایل ادامه تحصیل او را در دوره های بالاتر فراهم کند و در صورت ادعای عدم تمکن مالی دولت مکلف است امکانات لازم برای ادامه تحصیل او را تأمین نماید. تشخیص عدم تمکن مالی پدر یا مادر یا سرپرست برای تأمین امکانات مزبور از طرف دولت طبق آئین نامه ایست که توسط وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت آموزش و پرورش تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۴۵۵۵- هر یک از پدر یا مادر یا سرپرست قانونی کودک و نوجوان کمتر از هیجده سال که قانوناً مسئول پرداخت مخارج زندگی او میباشد و با داشتن امکانات مالی طبق تشخیص مراجع مذکور در این قانون از تهیه وسایل و موجبات تحصیل کودک یا نوجوان واجد شرایط تحصیل در محلی که موجبات تحصیل از طرف وزارت آموزش و پرورش فراهم شده باشد امتناع کند یا بنحوی از انحاء

از تحصیل او جلوگیری نماید جزای نقدی از ده هزار ریال تا دویست هزار ریال محکوم و بانجام تکلیف فوق ملزم خواهد شد. چنانچه ظرف ده روز پس از ابلاغ حکم قطعی محکوم علیه به تکلیف مقرر در حکم مبنی بر فراهم نمودن موجبات تحصیل کودک یا نوجوان و ثبت نام او اقدام ننماید و یا پس از اجراء حکم مجدداً کودک یا نوجوان را از تحصیل بازدارد به حبس جنحه ای از یکسال تا سه سال محکوم خواهد شد. در اینصورت بموجب حکم دادگاه هزینه معاش و تحصیل کودک یا نوجوان از دارائی محکوم علیه تأمین خواهد شد.

تبصره - وجوه حاصل از جزای نقدی موضوع این ماده در اختیار شورای آموزش و پرورش منطقه ای مربوط قرار میگیرد تا جهت اعطای کمک به کودکان و نوجوانان موضوع ماده ۳ بصرف برسد.

۵۵۵۵- وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی جهت رفع نیازمندیهای خود به نیروی انسانی متخصص میتوانند به دانشجویانی که طبق ضوابط وزارت علوم و آموزش

عالی در مؤسسات آموزش عالی کشور یا خارج از کشور پذیرفته میشوند علاوه بر هزینه تحصیلی مقرر ماهانه مناسب نیز تأدیبه نمایند.

آئین نامه های اجرائی این ماده از طرف وزارت علوم و آموزش عالی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران میرسد.

ماده ۶۵ - کسانی که از کمکهای دولت موضوع ماده پنج این قانون استفاده کرده اند مکلفند دوبرابر مدتی که از کمک دولت استفاده کرده اند در رشته مناسب تحصیلات خود در مشاغل مورد نیاز مؤسسات دولتی یا به معرفی دولت در مؤسسات خصوصی خدمت کنند. در صورت استکفاف از انجام تمام یا قسمتی از خدمات مذکور باید کلیه مقرر در یافتی ایام تحصیل و هزینه های تحصیلی را متناسب مدتی که خدمت خود را انجام نداده است بدولت تأدیبه کند.

ماده ۷۵ - سایر اشخاصی که خارج از ضوابط ماده ۵ این قانون تحصیلات عالیه مینمایند مکلفند پس از انجام یا قطع تحصیل بمنظور ادای دین خود به مهین باندازه مدت تحصیلات عالیه خود در رشته های مورد نیاز کشور خدمت کنند و در صورت استکفاف از انجام تمام یا قسمتی از خدمت مذکور باید مخارجی را که دولت برای تحصیل آنان بطور مستقیم یا غیر مستقیم متحمل شده است بپردازند. آئین نامه های مربوط بنحوه خروج از کشور این افراد ونحوه احتساب مخارج مذکور و سایر مقررات این ماده از طرف وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت کشور تهیه و بتصویب کمیسیونهای علوم و آموزش عالی و کشور مجلسین خواهد رسید.

ماده ۸۵ - محصلینی که با استفاده از کمک هزینه تحصیلی و یا مقرر نیروهای مسلح شاهنشاهی بمنظور خدمت در ارتش شاهنشاهی - ژاندارمری کشور و شهربانی کشور تحصیل مینمایند از شمول مقررات این قانون مستثنی بوده و در هر مورد تابع مقررات سازمان متبوع خواهند بود.

رئیس کمیسیون علوم و آموزش عالی - دکتر عظیمی

گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری
بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۱۶/۲/۱۳۵۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه تأمین وسایل وامکانات تحصیل اطفال وجوانان ایرانی را که بشماره ۱۱۱۸ چاپ شده است مطرح و با اصلاحی که بعداً مورد تأیید و تصویب کمیسیون علوم و آموزش عالی قرار گرفت لایحه را تصویب کرد.

اینک گزارش شور اول آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر سید محمدرضا تنکابنی

گزارش شور اول از کمیسیون آموزش و پرورش
بمجلس شورای ملی

کمیسیون آموزش و پرورش در جلسه ۱۶/۲/۱۳۵۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه تأمین وسایل وامکانات تحصیل اطفال وجوانان ایرانی را که بشماره ۱۱۱۸ چاپ شده است مطرح و مصوبه کمیسیون علوم و آموزش عالی را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش شور اول آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون آموزش و پرورش - اسداله موسوی ماکوئی

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی
بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۱۹/۲/۱۳۵۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه تأمین وسایل وامکانات تحصیل اطفال وجوانان ایرانی را که بشماره ۱۱۱۸ چاپ شده است مطرح و مصوبه کمیسیون علوم و آموزش عالی را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش شور اول آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - اماناله ریگی
رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای حکمت یزدی
بفرمائید.

حکمت یزدی - از پشت این تریبون درود همه ملت ایران، کودکان، جوانان، دانشجویان و سخن درست بگویم درود علم ودانش نثار شاهنشاهی که به یمن فرمایش هر روز قدم های بلندی ملت ایران بجلو بر میدارد (صحیح است) خوشبختانه امروز شور اول لایحه است و از لحاظ بعضی آقایان ایرادی ندارد که حرف مرا بزنم.
دکتر الموتی - شما هر روز پشت تریبون هستید و باز هم ایتر میگویند.

حکمت یزدی - چکنم يك سلسله لواهی خوشبختانه مطرح میشود که باعث افتخار من باید در باره آنها صحبت بشود من استدعا میکنم بار دیگر فرمان همایونی را بخوانید و این لایحه را هم ملاحظه کنید بنظر من آن جلال وشکوه و طمأنینه آن فرمان در این لایحه منعکس نیست
عده ای از نمایندگان - (صحیح است).

مهندس صائبی - استنباط شما اینست.
حکمت یزدی - برای اینکه صرف نظر از رایگان بودن تحصیل برای فرزندان مستعد این آب و خاک، مسئله مهم این بود که يك اختلاف طبقاتی خاصی که در امر تحصیل پیدا شده بود از میان برداشته شود یعنی فرزندان مستعد روستائی، کارگر، کشاورز همه و همه که واجد استعداد هستند تنها بگناه درآمد کم از ادامه تحصیل محروم نشوند و تمام افراد این ملت تحت عنوان عام ایرانی بودن بتوانند استعداد نهفته خود را بحد کمال و رقاء متصور برسانند. این لایحه میبایست دو طرف داشته باشد يك طرف وظیفه مجریان فرمان يك طرف کسانی که باید فرزندان خودشان را بمدارس بسپارند شما در این لایحه از صدر تا ذیل ببینید سخنی از وظیفه متصدیان که در این باب چه خواهند کرد نیست. مافقط بدنال پدر و مادر و سرپرست قانونی براه افتاده ایم در حالیکه آنچه مسلم است و مبالغه نیست ایرانی عاشق علم و دانش است بنده آبروی قناعت را نمیبرم ولی بسیار کسان و دانشمندانی از این مملکت را می شناسم که در وضع مالی بدی بودند ولی بخاطر علم، بخاطر منطق علم، بخاطر آن خصوصیات میهنی و مذهبی بنان خشک هم قناعت کردند و بقول معروف دود چراغ خوردند و درس خواندند پیغمبر اسلام میفرماید لو كان العلم فی ثریالنا له رجال من الفرس اگر

علم در آسمانها باشد ایرانیان آنرا تصاحب میکنند برای هیچکس این عبارت را نفرمود این خاصیت ایرانی است کدام پدر و مادر حاضر است کوچکترین قدرت مسالی داشته باشد و فرزندش را بمدرسه نگذارد پس شلاق بدست گرفتن و فقط بدنال پدر و مادر و سرپرست قانونی رفتن صحیح نیست شأن کار بسیار بالا است باید دولت میگفت آن کسانی که مجری این فرمان هستند به آن کسانی که میخواهند علم و دانش بحد اعلی در همه جوامع ما رسوخ کنند چه کردید و چه فکر و پیش بینی کردید چرا باز این عبارت را میگذارید در محلی که موجبات تحصیل فراهم باشد اینکه باز بر میگردد بدور تسلسل باطل، باز بر میگردد باول نقطه. بحث بر این بود که باید در همه روستاها در همه نقاط وسایل تحصیل برای همه فراهم باشد نه آنکه بگویند در محلی که ما وسایل تحصیل داریم این صحیح نیست. در راه اجرای این فرمان باید همه نیروها بکار بیفتد چون راه، راه علم است راه دانش است بایستی تعیین میکردند که این طرف قرارداد، این طرف قضیه، کسانی که مجری این فرمان هستند، کسانی که این لایحه را تنظیم میکنند، کسانی که میگویند پدر و مادر باید در جرمه شوند یا فرزندان برونند اگر خواست بچه اش را بمدرسه بگذارد و سئوال کرد مدرسه برای تحصیل فرزند من کجاست چه جواب میدهد؟ بنده بوضع آموزش و پرورش و بحث مفصل درباره آن حالا وارد نمیشوم و آنرا بعد از دوستان دیگر میگذارم و فقط در باب خود این لایحه صحبت میکنم اما يك نکته را باید بعرض برسانم و آن این است که اولیاء وزارت آموزش و پرورش باید بمسئله نیروی انسانی علم، که عبارت از طبقه شریف و ارجمند و گرانقدر معلم است توجه کافی و وافی بنمایند عده ای از فرهنگیان که بنده افتخار دارم که يك روز در خدمتشان بودم میگفتند در تمام وزارتخانه ها آخر سال پاداش دادند مگر فرهنگیان ک پاداش ندادند و این سؤالی است که باید بیابند و جواب بدهند و این دوگانگی چرا و از کجاست بهر حال راجع بفرمانهای آموزشی که پیاده شده در جراید بحث مفصل شد که آنهم يك مقوله ایست که باید يك روز در اطراف آن مفصلاً صحبت کرد آنچه من در

در جراید خواندم و آنچه راجع به فرزندان خودم در مدرسه راهنمایی دیدم واقعاً برای من ثقیل بود واقعاً برای من هضم نشد که این چه برنامه است این برنامه واقعاً شکست خورده یا مفید است؟ این را واقعاً به بحث بگذارید آنچنانکه در جراید خواندم و بحث مفصلی در این باب بود در مورد تست هایش که گفتند نحوه سؤال غلط و نحوه تنظیم غلط و نتیجه گیری کردند که مقدار زیادی اتلاف وقت شد من چون منصف هستم برخلاف نسبتی که بر پرویز بمن دادند چون مطالعه دقیق در این امر ندارم اظهار نظر نمیکنم و گرنه بضرر قاطع میگفتم، نمیدانم آن برنامه واقعاً تا چه مقدار صحیح بوده و آیا گفته جراید و صاحب نظران درست بوده یا ادعای وزارت آموزش و پرورش درست است؟ بهر حال مطلبی است که من نمی توانم قاطعاً اظهار نظر کنم اما در باب این لایحه من سؤال میکنم از تنظیم کنندگان این لایحه شما نام پدر و مادر و سرپرست قانونی را در اینجا آورده اید و گفته اید قانوناً مسئول پرداخت مخارج تحصیلی میباشد اما آقا سرپرست قانونی که وظیفه انفاق ندارد کجا سرپرست قانونی و وظیفه انفاق دارد بلکه مخارج ضروری زوجه بر عهده زوج است فقط پدر است و دیگر سرپرست قانونی و وظیفه ای در باب انفاق ندارد اینها را توجه کنید و باز در ماده ۳ بحث کرده اید که همه باید ثبت نام کنند بسیار خوب اما بحث تمکن و عدم تمکن را آورده اید من اعتقاد این است که چون ایرانی راست میگوید و از خصائص ایرانی مناعت طبعش است.

اشک چون سیم بر خسار چو زمر میریزم - تا نگویند که این طایفه بی سیم و زراست. مناعت طبع خصیصه ایرانی است دروغ نمیگوید وقتی اظهار میکنند و میگویند من تمکن مالی ندارم بیایید نگویند از اول که اسم بجهت اترانینو بیسم تا مرجعی بررسی کند ببینیم تو تمکن مالی داری یا نداری تا بیایید بررسی کنید که تمکن مالی دارد یا ندارد، سال تحصیلی تمام شده، نام فرزندش را ثبت کنید بعد کسی که مدعی عدم تمکن است نام فرزندش را ثبت کنید و بعداً رسیدگی کنید نه اینکه از اول ثبت نام نکنید چون مدعی عدم تمکن است. و باز آن آئین نامه ای که توسط وزارت آموزش و پرورش، تهیه شده نمی دانم چه پیش بینی میکنید برای تشخیص تمکن یا عدم تمکن. مسأله دیگر،

شما اطفال و نوجوانان کمتر از ۱۸ سال را، پدر و مادر یا سرپرست اینها را موظف کرده اید به ثبت نامشان، دختر ۱۵ ساله طبق قانون مدنی حق شوهر کردن دارد، جوان کمتر از ۱۸ سال میتواند معافیت شرط سن بگیرد، او ازدواج کرده، حالا باز پدر مادرش موظف به ثبت نامش هستند؟

نمیدانم این صحیح است؟ این را در مد نظر گرفتید، کسی که زن و بچه دارد پدر و مادرش موظفند بروند ثبت نامش کنند؟ (فرهادپور - سایر قوانین را نمیدانند!) بهر حال امیدوارم که دقت شود من عرض اولم را باز تکرار می کنم و استدعا دارم باده انصاف بار دیگر فرمان همایونی را بخوانید و یکبار هم این قانون را بخوانید ببینید آن ظنین فرمان در این لایحه منعکس است یا نه و ببینید آیا آنچه را که شاهنشاه اراده فرمودند در اینکه آحاد افراد مستعد این مملکت بتوانند به عالیترین درجه تحصیل برسنند در این لایحه منعکس است یا نه؟ و باز یک طرف قضیه کسانی که بایستی اجرای این فرمان را بعهده بگیرند آیا چه تکلیفی دارند و چه اشکال دارد تکلیف و وظیفه خودشان را در اینجا بیان کنند و اظهار دارند که تا چه حد آنها وظیفه دارند و در قبال پدر و مادر آنها چه وظیفه ای را بعهده میگیرند؟ بنده بعلم اینکه هم خسته هستم و هم مریض عرایضم را کوتاه میکنم و نامه ای را که از فرهنگیان یزد داشتم حضور ریاست محترم مجلس تقدیم می کنم و استدعا دارم امر لازم درباره اش صادر فرمایند (احسن).

رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی - با اجازه ریاست محترم بنده نمی دانم چرا دوست عزیز بنده آقای حکمت یزدی اصرار دارند که در مقدمه بیان شان اشاره ای به قانون اساسی بکنند و اینطور جلوه بدهند که خدای نکرده در مملکت ما آزادی وجود ندارد (حکمت یزدی - خدا نکند، بنده بهیچوجه چنین عرضی نکردم) نمونه وجود آزادی بیان خود حضرت تعالی هستید که در تمام جلسات مقداری با شعر و نثر و باجملات عربی صحبت میفرمائید و ما هم استفاده می کنیم. بنابراین برای هیچکس هیچ محدودیتی وجود ندارد. اگر آئین نامه و نظامنامه داخلی مجلس

منعی کرده است که نمی شود در شور دوم پیشنهاد تازه ای داد و جنابعالی اصرار دارید، از یک قاضی منصف و شریف من بعید می دانم. جناب آقای حکمت یزدی، امروز که این لایحه در اینجا مطرح است شور اول است جنابعالی هم مثل همه همکاران، مثل آقای ریگی که الآن پیش من بودند مطالبی فرمودند و پیشنهاداتی کردند، می توانید هر حرفی دارید بگویند و پیشنهاد بدهید. اینکه فرمودید دولت باید تکلیف داشته باشد که وسائل تحصیل را فراهم بکند پیشنهاد بدهید، ایشان هم پیشنهاد دادند. خیلی از مطالبی که امروز گفتید، غیر از مطلب اولتان، کاملاً صحیح است و بنده هم موافقم و این حرفی است که میگویم شما منصف هستید، ولی قسمت اول مطلبتان را باز هم میگویم بی انصافی کردید، این عقیده من است. صورت مذاکرات را هم مطالعه بفرمائید، ملاحظه می فرمائید که شاهنشاه بزرگ مادر جلسات متعدد، در کنفرانس های متعدد همیشه اندیشه هایشان را به ملت ایران عرضه می فرمایند، به دولت او امری صادر میفرمایند، در کنفرانس رامسر امر فرمودند که باید به فرزندان این مملکت کمک تحصیلی داده شود که هر فرد ایرانی بتواند موجبات تحصیل برایش فراهم شود. بر اساس آن دولت خدمتگزار - هویدا که بنظر ما مجری صدیق نیت عالی شاهنشاه است (صحیح است) چنین لایحه ای تنظیم کرد و به مجلس آورد

فرمان شاهنشاه درباره تحصیل رایگان در اواخر اسفندماه صادر شد بر اساس آن هم دولت مشغول مطالعه است. و لویایحی را بمجلس تقدیم میکند، شما ما اینجا هستیم آن لویایح را اصلاح خواهیم کرد. من فکر میکنم در چنین لایحه ای که برای منظور خاصی آمده، تأمین وسائل و امکان تحصیل برای اطفال و نوجوانان ایرانی، شاید لازم نباشد که تمام مسائل فرهنگی را در این لایحه بیاورند ولی اگر پیشنهادی باشد که به کمیسیون ها برود و بررسی بشود، پیشنهاد بدهید و بگذارید لایحه کامل تر بشود. چون موقع تنظیم این لایحه و طرح این لایحه همانطوریکه در مملکت ما هر روز ترقی و جهشی است و بهر حال زمان فرق کرده است. بر اساس اندیشه شاهنشاه ما، که در آخر اسفندماه فرامینی صادر فرمودند، مسلماً این لایحه هم

باید تغییر کند. و آن تغییر بر اساس پیشنهاداتی است که دوستان ما و دوستان شما خواهند کرد. بنابراین از این جهت پیشنهاداتی ممکن است باشد و تقدیم خواهند کرد که انشاء الله حتماً قبول میشود. ملاحظه کنید مسأله امکان تحصیل برای هر فرد ایرانی يك اندیشه بزرگ انقلابی و مورد ستایش جهانیان است. این مطلب بسیار مهمی است و پیاده کردن آن در مملکتی که ۶۲ هزار روستا دارد کار ساده ای نیست، چون خیلی از روستاها هنوز راه ندارند و خوشبختانه در دوران انقلاب این فرزندان عزیز روستائی ما از قید و بند قرون وسطائی و فئودالیته رهایی پیدا کرده اند و همانطور که شاهنشاه امر فرمودند هر فرد ایرانی مکلف است کمک کند که از این وضع نجات پیدا کنیم ما هم کمک میکنیم و اینکار لازم است. فرمودید شکوه و جلال اندیشه شاهنشاه در این لایحه منعکس نیست، البته بنظر من اشاره شما به فرمان شاهنشاه بود که در آخر اسفندماه صادر شده، ولی عرض میکنم اگر پیشنهادی هم بر آن اساس بنظرتان میرسد که میشود دولت را راهنمایی کرد حالا که لایحه در شور اول مطرح است، شما هم میتواند این کار را بکنید، هیچ اشکالی ندارد. اگر بنده در جلسه قبل به جنابعالی ایراد داشتم چون شور دوم بود و بایستی لایحه به ستامیرفت، اینکه بگویند من در شور اول نبودم و مسافرت بودم، این بنظر من درست نیست. بنده هم حق دارم چنین عرض بکنم چون غیراز بنده همه نمایندگان محترم دارای فکر و اندیشه هستند و از بنده وارد ترند، می آیند و نظر میدهند. وظیفه ما این است که وقتی مقام ریاست اعلام میفرمایند جلسه علنی است هر کاری داریم رها بکنیم و بیائیم در مجلس بنشینیم و نظریه بدهیم و بی گیری کنیم و برای اینکار به کمیسیون هم برویم و واقعاً پافشاری کنیم تا آنجائی که امکان دارد پیشنهادات صحیح مورد قبول واقع گردد. کما اینکه دوستان ما این کار را می کنند و از همان مرحله ای که لایحه از کمیته مرکزی حزب به اینجامی آید دنبال میکنند و تا آخرین مرحله تلاش میکنند ممکن است بسیاری از پیشنهادات آنها قبول نشده یا کمیسیون قبول نکند و دلالتی بیاورد که آنها قانع شوند. اگر هم پیشنهادشان قبول نشود ولو پیشنهادشان بحق هم باشد می آیند و گله هم میکنند و راست هم میگویند

ولی دولت هم امکاناتی دارد میگوید به این دلایل پیشنهاد شماعملی نیست. پس مجلس ایران هر لایحه ای تصویب میکند باید لایحه ای کامل باشد.

و البته گاهی هم این صحبت میشود که چرا این لوایح تغییر می کند. شما بیائید موضوع نفت ایران را مطالعه کنید ببینید در ظرف ۳ سال درآمد نفت ایران کجا بود امروز کجا است. يك چنین مملکتی با چنین جهش انقلابی هر روز لایحه جدیدی لازم دارد که به مجلس بیاید. برای اینکه ما موقع تنظیم طرح برنامه پنجم اعتباراتی که داشتیم با امروز کاملاً فرق کرده است که موجب سرفرازی و سربلندی ملت ایران است که دارای چنین جهشی است

هر روز برای پیاده کردن افکار و اندیشه های چنین پادشاهی لوایح تازه ای لازم است. همه باید کار بکنیم و تلاش کنیم که این لوایح کاملتر شود. مسائلی را سؤال کردید میشود پیشنهاد کرده و در کمیسیون هم بررسی کرد اگر مطالبی هم باشد که دولت باید توضیح دهد در جهت فکر شما می آید و به شما جواب می دهد. باز هم بعنوان دوست از جنابعالی تقاضای کنم در این ساحت مقدس، مملکتی که شاهنشاه کرامت فرمودند برای هر فرد ایرانی هر گونه آزادی وجود دارد منهای آزادی در خیانت و ما و شما هم بآن معتقد هستیم يك وقت خدای نکرده گفته

نشود که محدودیت برای ایراد نطق وجود می آید. بهیچوجه چنین نیست شما و دوستان ما، هر ایرانی هر فکری در راه صلاح و اندیشه تعالی ایران داشته باشند میتواند چه در این ساحت مقدس، چه در مطبوعات و چه در سایر جوامع منعکس کنند. مملکتی است زنده و متحرک و نیروی انسانی ما روز بروز باید تقویت شود. و این لوایح است که میتواند نیروی انسانی بهتری برای مملکت بسازد. از میان روستاهای ما افرادی آمده اند و باز هم خواهند آمد.

که اینها گردانندگان امروز و آینده مملکت هستند. دیگر در این مملکت تحصیل اشرفی نیست. بخوانید در یادداشتهائی که هست و گاهی در جراید مینویسند در نشریات ۵۰ سال قبل، شاید فقط خانواده های معینی بودند که تحصیلات داشتند با معلم سرخانه و امثالهم، امروز دورترین فرد روستائی این مملکت به دانشگاهها میرود، همین روزها در روزنامه ها خواندم، دکتر سخاوت نامی را دیدم (یکی

از نمایندگان - علی سخاوت) بلی علی سخاوت من او را نمی شناسم فرزند يك فردی است از طبقه سوم مملکت که ضمن کار تحصیل کرده و امروز موجب افتخار مملکتش است. ما و شما باید شکر کنیم که چنین پادشاهی داریم با چنین اندیشه ای، از این اعتبار مملکت بیشتر استفاده کنیم و از امثال این جوان، دکتر سخاوتها از میان طبقه کم درآمد بوجود بیاید. اینها سرمایه مملکت هستند که اگر امروز درآمد نفت هست و موجب میشود که چنین انسانهایی رامیسازد، امروز این لوایح و این لایحه در جهت تقویت چنین نیروی انسانی است که سازنده آینده مملکت ایران خواهد بود (احسنت).

رئیس - آقای دکتر مهر بفرمائید.

دکتر مهر - با اجازه مقام ریاست و همکاران عزیز، بنده چون عمر کوتاهی رادر دانشگاه تهران و برای تربیت جوانان صرف کردم، خواستم چند کلمه ای عرض ساحت مقدس مجلس برسانم، البته قضاوت با همکاران محترم خواهد بود. بنده خواستم قبلاً عرض کنم که:

عیب وی جمله بگفتی هنرش نیز بگویی

نفی حکمت مکن از بهر دل خامی چند

لایحه ای الآن اینجا شور اولش مطرح است بعنوان لایحه ای است که تأمین میکند وسایل تعلیم و تربیت کودکان و نوجوانان را، در نامه ای که همراه با این لایحه بعنوان مقام محترم ریاست مجلس نوشته شده است تذکر داده شده که این لایحه با توجه به اوامر شاهنشاه در اول اسفند ۵۲ و همچنین با توجه به اوامری که معظم له در کنفرانس پزشکی رامسر صادر فرمودند، تهیه شده است همانطور که جناب الموتی فرمودند، اوامری که شاهنشاه میفرمایند همیشه بهترین و اصولی ترین و عالیترین راه حلها برای مسائل است. و این وظیفه ما است که آنها را درک بکنیم - مطالعه بکنیم و در راه اجرای آن کوشش و فداکاری بکنیم. همانطوریکه عنایت فرمودند لایحه شامل ۲ قسمت است. قسمت اول اینکه: کلیه پدران و مادران سعی بکنند که فرزندان خود را برای تحصیل بفرستند و در تحصیل آنها کوشش کنند و بهیچ عنوان هیچ فرزند روستائی یا شهری از تحصیل علم و دانش محروم

نماند. همانطور که قبلاً اشاره شده کشور ما و مملکت ما تمدنش بر روی فرهنگ و دانش و علم گذاشته شده است شعرا و فلاسفه و بزرگان ما همیشه که تحصیل علم و دانش را از فرزندان خود دریغ ندارند فردوسی میفرماید:

زدانش به اندر جهان هیچ نیست

تن مرده و جان نادان یکیست

سعدی میفرماید:

هر که در خریدش ادب نکند

در بزرگی فلاح از او برخاست

چوب تر را هر آنچه خواهی بیچ نشود خشک جز با تش راست

نظامی میفرماید:

دانش طلب و بزرگی آموز

تا به نگرند روزت از روز

همه فلاسفه و بزرگان مملکت مانند این نصاب را گفته اند و ما هر روز مثل ورد دعا میتوانیم بخوانیم. برای ما این دستورات را فرموده اند ولی بعضی برای مردم مادر طی قرون مقدور نشده است که همه از علم و دانش بهره گیری کنند و من امیدوارم صمیمانه که ما بکمک این لایحه و لوایح بسیار دیگری که لازم است در اجرای فرمان مقدس شاهنشاه به مجلس تقدیم شود، موفق بشویم ریشه های بیسوادی را از کشور خودمان کاملاً براندازیم.

قسمت دوم لایحه مبنی بر این است که کلیه جوانان کشور که این موقعیت را پیدا میکنند و در دانشگاهها تحصیل علم و دانش میکنند به مملکت خودشان خدمت کنند و من وقتی وضعیت تحصیل را در دانشگاههای ایران مقایسه میکنم با ۳۵ سال پیش می بینم که واقعا تفاوت بسیاری کرده است. توجه و عنایتی که اکنون بجوانان میشود بهیچوجه در تاریخ ایران سابقه نداشته، همه همکاران اطلاع دارند، بنده هم شاهد بوده ام چطور جوانانی که در خارج به تحصیل علم اشتغال داشته اند از خانواده های کم درآمد بوده اند و پس از تحصیل از آنها دعوت شده به ایران بیایند و بکارهای اساسی و مهم گماشته شده اند نظیر این وقایع را منسلم همه دیده اند جوانی می شناسم از خانواده های کم درآمد از شهرستانها که در خارج تحصیل میکرد ولی واقعا فقط بدنبال تحصیل علم و دانش بوده و بهیچ کار دیگری توجه نداشت و پس از

آنکه موفق شد دیپلم فراغت از تحصیل را بگیرد بوسیله همین دولت هویدا از او درخواست شد در یکی از دانشکده های اینجا مشغول تدریس شود. و الآن این شخص معلم بسیار خوبی است و هم جوانان ما از او استفاده میکنند. واقعا جوانان باید بدانند شاید در تاریخ ایران در هیچ دوره ای اینقدر توجه برای تحصیل و رفاه و آسایش آنها نشده است و وظیفه آنهاست که بیایند خدمت بکنند و از این وسیله ای که بدست آنها داده شده است استفاده کنند بدین وسیله دین خودشان را بپادشاه خودشان و کشور و دولت ادا کنند.

همانطور که فرمودند این لایحه نواقصی دارد و نواقص آنرا همکاران پارلمانی در کمیسیونها تذکر دادند و بصورت پیشنهاد تقدیم کردند و امیدواری کامل هست که آنهایی که عملی است و آنهایی که مفید است مورد توجه قرار بگیرد و در هر صورت لایحه ای کاملاً مفید از تصویب مجلس بگذرد. این جاصحبتی راجع به برنامه مدارس شد مایک برنامه قدیمی در تحصیلات متوسطه داشتیم بنده صمیمانه عرض میکنم در چند سالی که در دانشگاه بودیم، متوجه شدیم که وقتی محصلین بدانگاه تهران وارد میشوند آن اطلاعات لازم را برای تحصیل دانشگاهی ندارند و از طرفی پیشرفت علم در سالهای اخیر بقدری سریع و خارج از حد تصور بوده است که باید پایه های تحصیل دانشجویان بنحوی باشد که بتوانند از دانشگاههای پیشرفته استفاده بکنند. مسلماً همه همکاران محترم اذعان دارند تمدنی که امروز خانواده بشریت از آن استفاده میکنند از دو قسمت تشکیل شده يك قسمت تمدن معنوی و اصول اخلاقی و نظایر اینهاست، که پایه گذار آن شرفها بودند و ایران هم در آن سهم مهمی داشته دیگر قسمت تکنولوژی و علم جدید است که باید بدون تعارف گفت که غربیها در این قسمت خیلی از ما جلوه هستند آنها بمعنویت ما احتیاج دارند و ما به تکنولوژی آنها وقتی که ما از تومبیل، رادیو، تلویزیون، هواپیما و غیر ذلک استفاده میکنیم باید علم بکار بردن آنها را داشته باشیم بنا بر این باید پایه تحصیل را بر این بگذاریم که در دانشگاه بتوانیم این فنون جدید و تکنولوژی جدید را بخوبی بیاموزیم برنامه قدیم بهیچوجه جوابگوی این احتیاج تحصیلی در دانشگاهها نبود البته مسلم است همانطور که اشاره فرمودند باید در این قبیل مسائل

به نیروی انسانی توجه کامل مبذول کنیم و گرنه ممکن است اشکالاتمان در انجام این برنامه‌ها زیاد باشد در هر صورت چون شور اول لایحه بود بنده ناگزیر بودم که این چند کلمه را عرض کنم بنده اطمینان دارم که دولت موفق خواهد شد با کوشش‌هایی که میکند تقایص را بر طرف کند و من امیدواری کامل دارم که به امید خداوند در آتیه نزدیک ریشه‌های بیسوادی از کشور، برافتد (احسنت).

رئیس - آقای فرهادپور بفرمائید.

فرهادپور - بنده فکر میکنم با یک نگاه مختصر بعنوان این لایحه همه قبول داشته باشیم که این لایحه، لایحه سرنوشت آینده ملت ایران، لایحه تعیین کننده سرنوشت نسل جوان و اداره کنندگان فردای مملکت است و چقدر خوشحال میشدم اگر وزیر جوانی که مسئول چنین وظیفه خطیری است امروز برای شنیدن نظر نمایندگان موافق و مخالف و نتیجه گیری از آن درباره لایحه‌ای باین عظمت که مخالف و موافق با اهمیت و عظمت آن وقوف دارند و تصدیق میکنند در اینجا حضور میداشتمند. خوب، چه میشود کرد؟ از حضور جناب دکتر بطحائی قیافه مشخص و متعین سازمان آموزشی کشور این استدعا را دارم که عرایض بنده را که مختصری به گذشته وزارت آموزش و پرورش بر میگردد بدون احساس دفاع از گذشته، چون به نیت چاره جوئی و راه جوئی برای این وظیفه ملی، وظیفه‌ای که در آن اکثریت و اقلیت وجود ندارد و وظیفه‌ای که همه با هم بایستی هر چه در قدرت فکر و خیال و نیروی بازو و اندیشه داریم بکار ببریم تا بشود این وظیفه بنحو احسن انجام شود. با آقای وزیر جدید که مسئول چنین امر خطیری هستند یادآوری کنید باز گو بفرمائید بعد از سالها گفت و شنود در باره معایب و نقایص نحوه آموزش انتفاعی، نحوه آموزشی که بچه پولدار در بهترین مدرسه و بچه فقیر اگر مدرسه‌ای در دسترسش بود در پایین ترین سطح تحصیل میکرد متأسفانه گردانندگان وقت وزارت آموزش و پرورش مدافع این فکر غلط بودند، آن دستی که همیشه بیاری ملت ایران برمیخیزد و یک تنه امکانات را برای تمامی ملت فراهم میکند از آستین بدر آمد و رهبر بزرگ ملت، امر به

تعلیمات عمومی مجانی ۸ ساله با سطح مساوی و امکان مساوی برای تمام فرزندان این آب و خاک صادر کردند این امریه در اول اسفند تکلیفی برای گردانندگان وزارت آموزش و پرورش روشن کرد که متأسفانه من می بینم لایحه‌ای که مطرح است محصول دماغ گردانندگان سیستم آموزش انتفاعی است و بهیچوجه اولین لایحه‌ای که بعد از فرمان ملوکانه به مجلس داده میشود کافی و وافی به تحقق این فرمان نیست (عده‌ای از نمایندگان - صحیح است) جناب دکتر الموتی به تاریخ تقدیم لایحه توجه بفرمائید در ۵۳/۱/۲۰ این لایحه زیر شماره ۸۹۴ به مجلس داده شده یعنی محصول مطالعه ۲ ماهه اداره کنندگان گذشته آموزش و پرورش ایران در اجرای امریه مبارک شاهانه، که بر او اضافه فرموده اند در معرفی وزیر جدید و وظایف جدیدی از نظر تجهیز روحی و اخلاقی و از نظر پرورش جسمی اطفال این مملکت در برابر یک چنین وظیفه خطیری، وزیر آموزش و پرورش و اولیاء این وزارتخانه تصور کردند که با این لایحه میتوانند باین فرمان جنبه اجرایی و تحقق بخشند (دکتر الموتی - آقای فرهادپور او امر شاهنشاه در کنفرانس رامسر بود). بهر حال این لایحه دوماه بعد از فرمان آموزشی که در اسفند ماه صادر فرمودند در ۵۳/۱/۲۰ یعنی در اوایل شروع کار مجلس در سال ۵۳ به مجلس داده شده است، روزی که لایحه را دادند در فروردین ماه وسیله دستگاهی داده شد که از ۲ ماه قبل مأمور اجرای فرمان آموزشی ۸ ساله همگانی رایگان در سطح کشور است و لایحه در زمانی مطرح است که مردم ایران بیش از ۲ ماه است که بابت صدور چنین فرمانی جشن گرفتند و چراغانی کردند و بانتظار اجرای این فرمان که در متن خود فرمان تاریخ اجرا را از اول شهریور امسال مقید کرده است. بنابراین تمام کارهای مقدماتی که وزارت آموزش و پرورش باید فراهم بکند باید موجباتی باشد که تحقق چنین فرمانی را در اول مهر سال ۵۳ برای مردم این مملکت تأمین کند و ما بعنوان نمایندگان ملت موظف هستیم که دستگاهها و سازمانهای اجرایی را به اجرای چنین وظایفی بیشتر آشنا کنیم گوشزد بکنیم و آنها را تکلیفشان بی‌برند. بنظر من بعد از صدور چنین فرمانی لایحه‌ای از مجلس

بگذرد که در آن نوشته بشود، در هر جایی که امکان فراهم بود، تصویب چنین قانونی، تصویب چنین عبارتی بنظر من گناه نابخشودنی است، فرمان معنایش این است که باید امکان فراهم باشد بفرمایش اخیر اعلیحضرت در شرفیابی وزیر جدید باز توجه کنید که میفرمایند بچه را به سمت مدرسه بردن صحیح نیست مدرسه را ببرید پیش بچه‌ها، در محلی که احتیاج دارند در محلی که ضرورت دارد. کار سنگین است، خطیر است، بزرگ است، کاری است در خور اینکه ما برای نسل آینده آنچه می‌خواهیم بسازیم در تحقق این فرمان است و حتی اولیاء آموزش و پرورش ناگزیر باید در طرز فکر خودشان در تشریفات خودشان در سیستمی که در گذشته داشتند تجدید نظر کنند. من شخصاً معتقدم سازمان گذشته آموزش و پرورش قادر بانجام چنین وظیفه خطیری نیست (شیخ رضائی - صحیح است) من اگر وزیر جدید آموزش و پرورش اینجا تشریف داشتند از ایشان خواهش میکردم که محیط آموزش و پرورش آنقدر باید متزهد و پاک باشد که حتی تصور شایعانی در محوطه آن نرود بایستی در انتصابات گذشته تجدید نظر کنند آقای دکتر بطحائی بایستی برای این کار ضوابط بهتری در نظر بگیرد غیر از آنچه در گذشته بود باید تمام امکاناتی که در آموزش و پرورش روی خاصه خرجی یا احیاناً روی ایجاد محیطی که عناصری واقماً مفید از اینجافرا ر کردند باید برگردانید مابه نیروی انسانی در وزارت آموزش و پرورش احتیاج داریم همه‌تان هم از کمبود نیروی انسانی صحبت میکنید بعد ببینید چه تعداد از کارکنان کار آزموده شما یا بمل یا سه اجبار برای فرار از خاصه خرجی‌های گذشته به سایر مؤسسات رفته‌اند شما ببینید چه نیرویی در آموزش و پرورش شما بکار غیر وظیفه گرفته شده‌اند حتی بکار حزبی اینها یک وظیفه ملی است در این برهه از زمان (دکتر الموتی - اینها چکار بجز دارد کار حزبی هم وظیفه ملی است) جناب دکتر الموتی - یقین دارم که اگر توضیح بدهم شما با من همفکر خواهید شد که انجام خدمت اداری یک وظیفه است فعالیت در حوزه حزبی هم وظیفه دیگری است ولی حقوق گرفتن از اداره و کار دیگر انجام دادن و بهمین دلیل سرمشق بدی برای دیگران شدن این کار درستی

نیست (دکتر الموتی - در حزب ما چنین نیست) (دکتر بهزادی - مواردش را اسم ببرید) اصراری نداشتم که اسم ببرم، ولی چون دوست عزیز آقای مظهری از جمله صحبت کردند بی مجامله صحبت میکنم شما راهنمای تعلیماتی دارید اینها چنین درگیر کارهای حزبی هستند که کار راهنمایی را انجام نمیدهند شما مشاور عالی وزیر کشور دارید که در منطقه‌گرگان انجام وظیفه میکرد شما امثال اینها زیاد دارید ولی برای اقلیت امکان چنین استفاده‌ای نیست جناب الموتی، اگر بتوانیم دوستانی که در کادر اداری داریم اینها را حداقل حقوقشان را حفظ کنیم که بانجام وظیفه اداری خودشان بپردازند کار مهمی کرده‌ایم (دکتر الموتی - حزب شما اعضای زیادی ندارد ولی حزب اکثریت عضو زیادی دارد ممکن است که در ادارات هم کار کنند) کار به زیاد و کمی ندارم ولی زیاد عضو داشتن دلیل استفاده از آنها در کار حزبی نیست بهر حال یقین دارم رئیس محترم دولت شما (بکنفر از نمایندگان - کارمند دولت هم حقوق سیاسی دارد) کارمند دولت حقوق میگیرد وظیفه‌اش را انجام میدهد بعد از وقت اداری برود هر کاری دلش میخواهد بکند این برای حزب شما خوب نیست من یقین دارم دبیر کل عزیزتان، رئیس محترم دولت هم اگر این موارد را بایشان گزارش بدهند نفی میکنند و نمی‌پذیرند و حتماً اصلاح میکنند برای اینکه آنها بخوبی واقف هستند که یک وظیفه دولتی دارند بعد از انجام وظیفه دولتی یک وظیفه حزبی وهم مسلکی، بهر حال مأمورین وزارت آموزش و پرورش بحکم وظیفه‌ای که دارند و بحکم آنچه که باید مورد احترام بچه‌ها باشند بنظر من اگر در کار اداری شان بی نظر باشند و اگر از آنها وظیفه اداری خواسته بشود از سایر دستگاهها عناصر بخته‌کار آزموده بوزارت آموزش و پرورش برمیگردند و میتوانیم از حداکثر نیروی که ممکن است در اختیار بگیریم استفاده کنیم یک چنین وظیفه ملی و مملکتی که واقماً همه باید کمک بدهیم، کار، کار سنگینی است کار شوخی نیست باید کمک کنیم تا این وظیفه تحقق پیدا کند بنظر من اگر معاون محترم وزارت آموزش و پرورش عنایت بفرمائید اجرای فرمان ملوکانه برای شما در مرحله اول ایجاد

میکنند که ببیند در چه مناطقی در گذشته بعث جنبه‌های غیر انتفاعی آن مناطق کسر کار داشتند دبستان نداشتند کلاس راهنمایی نداشتند شما در یک فرمانداری کل که کیلویه و بویر احمد برای تمام بچه‌ها ۴۰۰ دبستان رسمی دارید ولی برای محصول ۴۰۰ دبستان رسمی ۱۱ دوره راهنمایی دارید اینها سدها و مواعی است در برابر جوانان آن طبقه که بیش از طبقه مرفه و اعیان، که میتوانند در مدارس نیمه فرنگی ایران یاد مدارس فرنگی خارج، بچه‌هایشان تحصیل کنند آن طبقه بیشتر مورد توجه است این فرمان شاه مملکت است (صحیح است) شما در اول مهر امسال باید آمادگی داشته باشید که هیچ بچه‌ای، هیچ طفل واجب التعليمی، از امکان رفتن بمدرسه محروم نباشد این امکان مسئله الزام پدر و مادر نیست این را شما عرض کنیم انقلاب اجتماعی ایران موجب آن شده است که رشد اجتماعی ما با همه جهش و فعالیتی که در رشته اقتصادی داریم و کوششی که دولت میکند جلوتر از دولت میرود شما امروز بامشکل پدری که بخواهد بچه‌اش بمدرسه برود روبرو نیستید این آرزوی پدر و مادر است من يك دلاک حمام را میشناسم که روزی ۱۴ ساعت در محیط مرطوب کار میکند، هر سال از من يك توصیه میگرفت که از بچه‌اش آن ۱۶۰ تومان را نگیرند که دادیم و بداد ما رسیدند و بالاخره شاهنشاه ما بداد ما رسید (صحیح است) آن دلاک میگفت و ناله میکرد که من از نان خودم ببرم که سرنوشت بچه‌ام آن نباشد که ۱۴ ساعت مثل من در محیط مرطوب حمام مجبور باشد کار کند. او باید درس بخواند بدبستان برود، بدبیرستان برود، بدانشگاه برود و برای مملکت يك عضو مفیدتری باشد امروز يك چنین روحیه‌ای بر جامعه ایرانی بر اثر انقلاب شاه و ملت حکومت میکند شما امروز محتاج این نیستید که بگوئید هر پدر و مادری اگر بچه‌شان را بمدرسه نفرستادند جرمشان میکنیم باید بگوئیم اگر شما بمدرسه تهیه نکردید شمارا جرم میکنند بهمین دلیل بنده پیشنهادی برای تغییر ماده دوم این لایحه تقدیم میکنم که بجای آن حکم وزارت آموزش و پرورش مکلف باشد از اول مهر ماه ۱۳۵۳ در اجرای فرمان رهبر ملت ایران در تمام مناطق ایران برای اطفال ایرانی موجبات تحصیل را فراهم بکند (احسن است) (دکتر الموتی - قبلاً چنین پیشنهادی

داده شده است) خیلی متشکرم اگر چنین پیشنهادی داده شده است متفقاً در کمیسیون رأی خواهیم داد و امیدوارم که این پیشنهاد رد نخواهد شد این پیشنهادی است که بتأیید لیدر اکثریت هم رسیده است (دکتر الموتی - بسته بنظر کمیسیون است چون در کمیسیون آزادی مطلق هست) در این مورد اگر از انضباط و دیسیپلین فراکسیونی استفاده کنید کار خوبی کرده‌اید بنابراین وقتی این اصل را قبول بکنید دیگر در ماده ۲۵ مطلب، در هر محلی که موجبات تعلیمات عمومی بموجب قانون تعلیمات اجباری ۲۵ یا ۳۰ سال پیش فراهم بود معنی و مفهوم ندارد مابعد از این، از مهر امسال بعید، از شما قبول نمیکنیم جایی که بچه‌های لازم التعليمی باشند، شما بفرمائید در آنجا وسائل و موجبات نداریم از حالا بروید و نیروی لازم را، نیروی ضایع شده‌تان را، پس بگیری خود شما آقای دکتر بطحائی میدانید که برای اجرای این فرمان تشکیلات شما احتیاج به دیگر گونی بنیادی دارد تجدید نظر کنید بطرف مناطقی بروید که واقعاً محتاجند و برای آنها مدرسه فراهم کنید در زمینه هم - سطح کردن طرز تدریس باز خوشبختانه اینجار هم بزرگ ملت بداد شما رسیدند طرق علمی و فنی این مطلب را در فرمان شاهانه بوزارت آموزش و پرورش ابلاغ کردند شما از ماهواره‌ها استفاده میکنید و بهتر و کاملتر از آن از کاست تلویزیونی استفاده کنید و این مانع از آن نیست که در فکر تربیت و اعزام معلم برای مناطق دور افتاده نباشید این کار آقای دکتر بطحائی يك جهاد است در این جهاد خاصه خرجی فلان عزیز دردانه، که به دهنمی تواند برود و فلان عزیز کرده در فلان جا نمی تواند خدمت کند نباید جا داشته باشد. این مطلب باید حکم بدهد که شما به يك شهری که دهسال به رئیس آموزش و پرورش آن لقب کل ندادید و این شهر از آموزش و پرورش معمولی هم محروم است باید مأمور شما به منطقه‌ای که وظیفه دارد برود کار بکنند و انجام وظیفه کنند نه اینکه مأمور شما به جایی که برایش اضافه کار و انعامی میدهند برود کار کند و برای ما راهنمای تعليماتی نفرستند و يك راهنمای تعليماتی بخواهد يك شهرستان را بآن تربیتی که عرض کردم اداره کند، بنظر من توجه به این امر اخیر شاهانه برای مردم این مملکت جنبه حیاتی دارد تجهیز روحی اطفال

پرورش جسمی، شما در تهران در دوره آموزش انتفاعی حتی این ضابطه را نگذاشتید که در مقابل يك یا دوهزار تومان پولی که می‌گیرند، مدرسه باید چند متر مربع زمین داشته باشد و در مقابل این پولی که برای بچه شما و بچه من میگیرند يك متر جا نیست که تکان بخورند آن وقت ما میخواهیم پرورش جسمی بدهیم باید عرض کنم اصل کمبود کار کمی وزارت آموزش و پرورش را قدری جبران کرده‌اند (دکتر الموتی - بعضی از مدارس ملی خدمت کرده‌اند) بنده حرفی ندارم ولی در مقابل کمبودهای کیفیتشان شما هم بمانم همفکر باشید بروید ببینید که بچه‌ها در شهر تهران که زندگی پدر و مادرها آپارتمان نشینی شده و خانه‌های کوچک، در مدرسه چه قدر فضا در اختیار این بچه‌ها هست. در هر حال این شرایط لازم بود، و اما از کارهایی که بعد از فرمان شاهنشاه در مورد رایگان شدن تحصیل انجام شده فقط يك کمیسیون برای خرج دو میلیارد تومان تشکیل شده که آنهم شما می‌دانید که با چه کیفیت و با چه کسانی تشکیل شده بهر حال ما در این موارد بشما کمک می‌کنیم راهنمایی می‌کنیم فکر میدهیم و هیچ تعصبی هم نداریم.

چون اینکار هم مربوط به بچه بنده و هم مربوط به بچه آقای الموتی است که معلوم نیست بچه‌اش عضو حزب ایران نوین باشد یا بچه بنده عضو حزب مردم باشد، آنها با اختیار خودشان آزاد هستند همانطور که درس دموکراسی دادید آنها آزادند و خودشان میدانند عضو کدام حزب بشوند. بنابراین بحث حزبی نداریم بلکه بحث ما بحث ملی و مملکتی است، اگر مطلبی عرض میکنم تا آنجائیکه قابل قبول است قبول بفرمائید، آقایان هم هر تصمیمی میگیرید بگذارید این کار و این وظیفه بزرگ ملی را با هم کمک بدهیم و بسرمزمل مقصود برسائیم. بنظر من در دستگاه آموزش و پرورش، بسأله پرورش جسمی توجهی نبوده است جناب دکتر هنوردی میتوانند مصدق عرایض بنده باشند، ورزش در مدارس ما آنجا که زمین و آب و هوا هست، وسیله معلم نیست، در تمام دهات و روستاها و حتی در شهرهای دور افتاده در آنجا که شما هیچ محظوری از نظر زمین و فضا و هوا ندارید متأسفانه آنجا معلم دارید و توتو ورزش و آنجا هم که زمین و فضا ندارید انباشته از معلم

و وسایل است (صحیح است). يك فکری بکنید این مسأله را که عقل سالم در بدن سالم است، خود شما در کتاب ابتدائی نوشته‌اید به بنده، و امثال من درس داده‌اید. چرا اصرار دارید که بچه‌های مردم بجای اینکه در زمین‌های ورزشی روحشان و جسمشان پرورش پیدا کند و سالم بار بیایند در تریاهای زیرزمینی با هزار عوامل مسموم کننده باشند. شما چرا متقاضی این نیستید که صبح‌ها سینماها را ببندند، بچه‌ها نروند و از مدرسه فرار نکنند (صحیح است)، کار راه‌حل دارد و بارها آقای الموتی فرمودید که راه حل‌هایی وجود دارد راه‌حل‌های ایرانی برای مزاج ایرانی، خیلی خوب پس با این وصف مامی توانیم خیلی راحت فکر کنیم، ببینیم چه باید بکنیم، بچه که از خانه می‌آید بیرون بمدرسه میرود، پول پدر و مادر صرف می‌شود، پول برای آموزش صرف می‌شود، ولی این بچه بجای اینکه درس بخواند و بمدرسه برود، توی تریا آنجا که زنگوله میزنند، چه میزنند در هوای تاریک و با توی سالن سینما میرود. بنظر من این وظیفه آموزش و پرورش است که باید از دستگاهها بخواهند که بچنین مکانی جواز ندهند، بروید این باشگاههای تفریحات سالم را باز دید کنید هر کدامش سالم بود بگردن شما هر کدام که ناسالم بود ببندید، آخر همه‌اش که نمیشود تعارف کرد، این يك وظیفه خطیری است در اجرای او امر شاهنشاه امکاناتی که در اختیار من و شما گذاشته شده چرا باید کوتاهی بکنیم، این چه ظلمی است که در حق بچه‌هایمان می‌کنیم، با این کوتاهی که در مدیریت گذشته آموزش و پرورش بوده است و انشاء الله در آینده با تغییر چهره‌ها و با تغییر بنیادی این وزارت خانه‌ها بشود امیدوار بود وظایف خطیری که بهمه آنها محول شده بنحو احسن و اکمل انجام بشود، بنده با آرزوی رساندن پیام بنده به جناب وزیر و اینکه تأثیر این عرایض را لااقل در منطقه بویر احمد و کهکیلویه ببینم بهر ارضم خاتمه میدهم (احسن است).

رئیس - آقای سعید وزیرى بفرمائید.

سعید وزیرى - جناب رئیس، همکاران محترم دو فرمان تازبخى و بی نظیر شاهنشاه ایران یکی همان فرمانیکه بر آن اساس لایحه امروز مطرح شده است و دیگر اینکه

آقای فرهادپور الآن با اصرار تمام در گفتارش تأکید میکند که در تقدیم لایحه اش دولت چرا تأخیر میکند ، بنده یقین دارم که بزودی تقدیم خواهد شد ، این هر دو جهتش در حدی است که اجازه نمیدهد بحث در آن محصور به صحبت های بین الاثنین و خصوصی شود مسأله تأمین وسائل تحصیل برای فرزندان این مملکت اعم از طریق تعلیمات عمومی یعنی بعنوان تهیه کردن وسائل این تحصیلات یا بر اساس این فرمان شاهنشاه یعنی مجانی کردن تعلیمات برای فرزندان این مملکت ، این اساسی ترین مطلبی است که جان دموکراسی و حیات این ملت بستگی باین دو فرمان دارد ، اهمیت مسأله در این حد است که وقتی همه نوع کار در این مملکت انجام میگردد ، برای مخالفان آشتی ناپذیر ایدئولوژیک انقلاب ایران بصورت قابل تحمل بنظر می آید ، ولی وقتی فرمان مجانی شدن تحصیلات برای نوابوگنان این مملکت صادر میشود صدای این سوگند خوردگان آشتی ناپذیر ایده نولوژیک از ترس اهمیت این فرمان بلند می شود اهمیت این فرمان در اینجا است جناب آقای حکمت یزدی شکوه و جلال این فرمان با کلمات والفاظی که انتظار دارید نباشد نشان داد ، شکوه و جلال این فرمان در دردهای آن سلمانی که در حمام به فرهادپور می گفته است ، آن را نندۀ ناکسی ، آن کارگران ، آن دهقانان و تمام زنان و مردانی است که در روز صدور این فرمان شاهنشاه ، همه دست بدعا و شکر بردرگاه خدا بر آسمان بلند کردند و بجان این شاه دعا کردند ، جلال و عظمت این فرمان را انتظار نداشته باشید که در حرف های من یادر کلمات يك نویسنده یا يك فرمان نویس یا يك ناطق در اینجا و آنجا بیاید ، شکوه و جلال و عظمت این فرمان در دل های فرد فرد زنان و مردان ایرانی است در شهرها و در روستاها در کارخانجات و مزارع و فرزندان که هنوز در بطن این ملت هستند و در نسل آینده زندگی خواهند کرد ، شکوه و جلال این فرمان در بطن تاریخ نهفته است شما میبایست همکار عزیز که در گذشته چه کرده اند ؟ انقلاب برای آن شده است که تکلیف چه کردن های آینده را روشن بکنید ، بموجب این فرمان و بموجب این قانون و بموجب حمایت و پشتیبانی اصیل و مستمر ملت ایران ، محکوم و مجبور هستیم و محکوم هستند که این

فرمان همایونی را اجرا بکنند و به ثمر برسانند ، صحبت از مختصر پاداشی برای معلم کردید ، وقتی صحبت از علم و فضیلت و تقوی بمیان می آید مثل اینکه صحبت از پاداش های مختصر دیگر به پیشی نمی آرزو ، معلمین آنقدر با شرف ، با فضیلت و باتقوی هستند که اگر برای آنها محیطی مناسب برای نشوونمای فضل فراهم نمائیم اگر ما بآنها بخاطر فضل و تقوای آنها ، ارزش قائل بشویم خیلی بهتر است ، آنها آنقدر کوتاه بین نیستند که برای چندرغاز پاداش و حقوق از انجام وظیفه شان سرباز زنند همچنان که سالیان سال است که این طبقه شریف معلمین وظیفه شان را انجام میدهند و خواهند داد و ملت ما هم تحت رهبری شاهنشاه همیشه از طبقه معلم پشتیبانی کرده است و در برابر تمام آنها در برابر فرد آنها تکلیف و وظیفه خودشان را به بهترین وجه انجام میدهند سر تعظیم فرود می آورد (صحیح است - احسن) سعی کنید جامعه تقوی و فضیلت بوجود بیاورید نه جامعه پول و پاداش . در اینجا صحبت را باینصورت مطرح کنید ، که کجاست ارزش تقوی و فضیلت ، باینصورت مطرح نکنید که چندرغاز پول بکسی میدهد یا نمیدهد این صحبت را مطرح نکنید (بکنفر از نمایندگان - این مطالب را شما خودتان گفتید) بلی من مطرح میکنم ولی شما هم مطرح و صحبت کنید ، باتقوی و فضیلت باشید سخن گفتن از فضیلت و تقوی سهل است ولی عمل کردن بآن اگر محال نباشد یقیناً مشکل است و بخاطر همین مشکل بودن می بایست برای آن ارزش قائل شد اگر کار ساده ای بود که ارزش نداشت ، کار مشکلی است ، اینقدر صحبت از پول بمیان آوردن است که قاضی را ، معلم را ، وکیل را ، کارمند را یا دیگری را در مسابقه جلال و شوکت و نخوت و غرور بسوی پول و مقام و اتمویل سوق میدهند و نمیگذارند که بسوی شرف و تقوی و فضیلت و علم بروند ، این را بگذارید برای اشخاص دیگر ، در مورد معلم برای همیشه بسینه فراموشی سپاریم . من تردید دارم دوره تعلیمات راهنمایی باشکست مواجه شده باشد این یکی از سیستم های صحیح و مدرن آموزش و پرورش است ، این یکی از کارهای درست است که بطور صحیح در کشور ما معمول شده ، بنده تردید ندارم و هرگز در این فکر نبودم

و در هیچ موردی ابراز تخصص نکرده ام در این مورد یا کسانی اطلاعاتی در اختیارم گذاشته اند یا گزارشانی به بنده داده اند و چنین چیزی نبوده است من بعنوان يك هموطن اطلاع دارم که این برنامه ها نه تنها با شکست مواجه نشده است بلکه قرین پیشرفت و موفقیت هم بوده است . هر روز برنامه ها را مورد تخطئه و مظان تردید و در معرض تجدیدنظر قرار ندهید . عیب برنامه آموزش و پرورش ما این بوده است که هر روز با سلیقه های مختلف و ندانم کاریها بعضاً مورد تردید و انتقاد و تجدیدنظر قرار میگردد ، باید يك برنامه آموزش ملی و صحیح بر اساس علم و تکنولوژی جدید و نیاز مندیهای این ملت و مملکت بطور مستمر و دائم اجرا بشود تا بتواند يك ملت شایسته ولایتی را در امان خود بپروراند بیائیم برنامه ها را در مظان تردید و تجدید نظر قرار ندهیم ، سعادت و خوشبختی و پیشرفتی که در مملکت نصیب ما شده است فقط در سایه ثبات رژیم حکومتی ماست ، باید از این ثبات حداکثر استفاده را بکنیم و برنامه های خوب و اصیل را ادامه بدهیم تا به نتیجه مطلوب برسیم . در مورد این فرمان و این لایحه صحبت از انفاق نیست که بکنفر بعنوان سرپرست قانونی انفاق بکنند یا نکنند ، بچه لش را بمدرسه بفرستد یا نفرستد ما در دورانی زندگی می کنیم که شاهنشاه فرموده است که بچه های این مملکت غصه هزینه تحصیل را نخورند اعم از اینکه پدر بدهد مادر بدهد یا سرپرست قانونی بخواهد بدهد . این را ملت میدهد این پول از درآمد این ملت بفرمان پادشاه این ملت است صحبت از انفاق و گفتن انفاق نیست ، صحبت از اینکه چگونه سلمانی یا کارگر ، اتفاقاً نه آن کارگر ، نه آن سلمانی و نه آن دهقان و نه آن مرد متوسط هیچیک نباید غصه هزینه زندگی بچه هایشان را بخورند مملکتی که حتی هزینه تحصیلات عالی فرزندان را هر روز بصورتی می پردازد او غصه این را ندارد ، که چگونه هزینه تحصیلات ابتدائی را پرداخت کند . یقیناً دولت پرداخت خواهد کرد مسأله مهم اینست که عرض کردم این اساسی ترین مطلبی است که در مملکت ما مطرح است ، درست است ما انقلاب ارضی را انجام دادیم ، زمین بدهقانان دادیم ،

کارگران را در سود کارخانجات سهم و شریک کردیم ، زنان آزاد شدند ، بسیاری از حقوق سیاسی و اجتماعی و اقتصادی در مملکت ما برای اکثریت مردم تأمین شد ولی برای پاسداری از تمام این پیروزیها ملت باید آماده بشود و آماده نخواهد شد مگر اینکه باسواد بشود . بهمین دلیل است که آشتی ناپذیر های سوگند خورده انگشت روی این نکته میگذارند و فقط این را میگویند . و درست بهمین دلیل است که فرد فرد ملت ایران برای بهتر اجرا شدن و کامل اجرا شدن و کاملتر اجرا شدن و صحیح تر به نتیجه رسیدن این فرمان شاهنشاه ایستادگی خواهند کرد . استمرار و مقاومت بخرج خواهند داد تا این تنها پایگاه مهم ادامه حیات دموکراسی به پیشرفت خود ادامه بدهد . باسواد شدن فرزندان این سرزمین حتماً باید تأمین بشود . تردیدی نیست که در اجرای چنین برنامه ای تنها پدر و مادرها وظیفه ندارند بلکه مسئولان آموزش و پرورش هم وظیفه خطیری برعهده دارند و خواهند داشت تردیدی نیست همانطور که میگویند ، همانطور هم تمهید میکنند و همانطور که در قانون برای پدر و مادرها تکلیف تعیین میکنند بی تردید برای مسئولین هم حتماً باید ضابطه قانونی باشد ، معلوم و مدون و نوشته شده معلوم بشود هر فردی که بخواهد در اجرای این فرمان قصور بکند باید مجازات بشود من مخصوصاً برای کلمه مجازاتی که در فرمان شاهنشاه بآن کلمه مقدس اشاره شده است تکیه میکنم و در مقابل آن سر تعظیم فرود می آورم . اما برای من این مسأله مطرح نیست که وزیر هست یا نیست ، همه هستند . این حرف در اینجا محبوس نمی ماند . این صحبت ها در این مکان و در این چار دیواری اینجا باقی نمی ماند که وزیر بشود یا نه ، ایشان وزیر است ، شامعاون وزیر و شما وکیل و تمام فرد فرد ملت ایران این حرف را میشوند . و بدنبال این حرف هستند . شما معلوم کنید که فرزندان ما چه میخواهند بیاموزند . این مسأله اساسی است اگر این مسأله روشن بشود هرگز این بحث پیش نخواهد آمد که بهنگام مجانی شدن تحصیلات در زمینه مدارس ملی چه تخفیفاتی بدهند یا ندهند . چه کسی زیاد تر پول بدهد یا ندهد . یعنی برنامه مشخص میشود و همان برنامه یکنواخت و غیر طبقاتی اجرا میشود . اصلاً این صحبت پیش نمی آید که چه کسی میتواند

برای فرزندان خود بیشتر هزینه تحصیلی بردارد یا بردارد. مسأله اینست که فرزندان ما را آدم تربیت کنید. آدمهائی تربیت کنید با فضیلت با تقوی که حرمت ایرانی بودن را بفهمند. حرمت خانواده را بفهمند، دین داشته باشند. تقوی داشته باشند، اخلاق داشته باشند با قدرت و استقامت در مقابل طوفانهای حوادث بتوانند بایستند. این مملکت باید روی آدمهایش بایستد، آدم تربیت کنید آدمکها هرگز نخواهند توانست در مقابل طوفان حوادث ایستادگی کنند، نخواهند توانست مقاومت کنند. در مقابل طوفان حوادثی که برای تمام ملتها وجود دارد آدمها میتوانند استقامت کنند آدمکها معلم داریم، معلمان خوب هم داریم جناب آقای دکتر یزدان پناه ابوریحان بیرونی را معلم ثانی گفتند. ما معلم ثانی در رده معلمها داریم (چند نفر از نمایندگان - فارابی را معلم ثانی میدانند) بلی فارابی، مادر رده معلمان جهانی معلم ثانی معلم ثالث داشته ایم. هم اکنون هم داریم. آنروز بمناسبت سالروز جلال الدین مولوی از جلال الدین همائی اسم بردم، تجلیل کردم و هنوز هم عقیده دارم فرد فرد شما هم عقیده دارید که در ایران اعم از رده تعلیمات ابتدائی و متوسطه و عالی ما معلمان بسیار بسیار عالی، خوب و دانشمند و با فضیلت و تقوی داریم بر آنها تکیه کنید، با آنها احترام بگذارید. نگذارید در جامعه آموزش و پرورش معلمان مرعوب هوجها باشند. مسأله اینست که معلمان را در اختیار صنف درست کن-ها قرار ندهیم. معلمان را بگذارید دانشمندان، دانش دوستان، ایران پرستان و شاهدوستان رهبری کنند. نه آنها که هر روز بنا بحرفه هوجی بودنشان در هر زمانی میتوانند هوجی باشند و کارگردان بشوند. نگذارید شرف معلم، دانش معلم و تقوی معلم، آن معلمی که میاید در روز تولد شاه خانه او را گلباران میکنند، اعتقاد و صمیمیت دارد، ایرانی است دستخوش اغراض هوجی ها قرار بگیرد بگذارید آن معلم در جامعه آموزش و پرورش بال و پر بگیرد و در آنجا سایه بیفکند اودر آنجا حکومت بکند شما هم معلم هستید آقای وزیر آموزش و پرورش هم معلم است. اما این لایحه مواد دیگری دارد در مورد جوانان و دانشجویان که باید تحصیل کنند و در این مملکت خدمت نمایند اگر محیط تقوی و فضیلت و دانش را تصویب بکنید فرزندان ما که بخارج

رفته اند بر میگردند اگر فرزندان ما بدانند از بچگی و کودکی که فضیلت و تقوی چیست و بذرايمان و اعتقاد با زبان در دل او کاشته شود دیگر همه مسائل حل است و این محیط آموزش و پرورش است که بذرايمان و اعتقاد باین ملیت و اعتقاد بناسیونالیسم ملی ایرانی را در نهاد آدم میکارند بذرايمان و اعتقاد به نظام شاهنشاهی ایران را، از کودکی باید در دل و نهاد این نونهالان ایرانی بکارید. آنوقت دیگر نمی ترسید که آنها بروند بخارج و برنگردند بلکه هر جا که میروند بیک پرچم کوچک ایران و عکس شاه ایران را در جیب خود میگذارند و میبرند ۱۰ سال، ۱۵ سال درس میخوانند و بر میگردند در زیر پرچم شاهنشاهی بزرگ و در پایتخت و سرزمین ایران بزرگ به ملنشان خدمت میکنند و فرآورده های دانششان را با ایران میآورند و تقدیم میکنند. منتهی این تضمین را باید برای آنها فراهم کنید از یکطرف آنها را ملت دوست و ایران دوست و مملکت دوست تربیت بکنید و از طرف دیگر بآنها یاد دهید که اطمینان پیدا بکنند که تبعیض نخواهید کرد. من بانام اعتماد و از صمیم قلبم با این موادی که آورده اید که حتی بر اساس مواد قانون، فرزندان ما را ملزم و مطمئن بکنید که بدانند، گذشته ها دیگر گذشته است. اگر در کاشتن، بزرگ گذشته دیگران و گذشته های اعمال کردند، امروز تصمیم داریم، روز از نوروزی از نو هم بذروطن پرستی و شاه دوستی و ناسیونالیسم ایران را در دلهاشان بکاریم و هم سوگند میخوریم که تبعیض نکنیم و روز از نو، روزی از نو این کار را خواهیم کرد و بر اساس قانونی آنها را متوجه کنید که بسیار درست کار کردید. آنها را بر اساس مواد قانون موظف میکنیم که گذشته ما گذشته است، از فردا شما هم باید برگردید و خدمتاتتان را باین مملکت انجام دهید و دین خود را به این آب و خاک بردارید و حتی من صد درصد بعنوان يك ایرانی موافقم که بر اساس قانونی آنها مکلف هستند که برگردند باین مملکت و خدمتشان را ارائه بدهند. خیلی ببخشید جناب آقای رئیس، همکاران محترم هر کس يك وقتی در عمرش احساس میکند که يك وظیفه ای دارد و باید انجام بدهد. من همیشه احساس میکردم و میکنم که مملکت ما احتیاج بآدم دارد، همیشه من باین مسأله فکر میکردم

و همیشه مسأله مهم وطن ما اینست که مملکت ما، احتیاج بآدم دارد. و این آدمها هستند که باید بار سنگین ناسیونالیسم ایرانی را بدوش خودشان، بدوشهای قوی خودشان بکشند من فکر میکنم بهتر تریبی که هست این آدمها باید در این مملکت تربیت بشوند. همه چیز ما فرهنگ، سنن باستانی، دین، من تکیه میکنم روی دین و این همان حرفی است که شاهنشاه در فرمایش اخیر خودشان گفتند که این آموزش و پرورش را مبتنی بر تعلیمات و اعتقادات دینی و اخلاقی بکنید، همه چیز همه آموزشها را در زیر چتر دین قرار بدهید ایران دوستی هم جزء دین است. با این دین. با این تقوی و با این فضیلت فرزندان ما را تربیت کنید. بگذارید آدم باشند، امروز این حرفها زده میشود هر کس که در اینکار قصور بکند، دانسته یا ندانسته، بکام بیگانگان و دشمنان ایران قدم برداشته است و این مملکت را خالی از آدم و بدون آدم میکند، از تصدیعی که دادم خیلی معذرت میخواهم (احسنست).

رئیس - آقای فضائی بفرمائید.

فضائی - همکار بسیار گرامی، آقای سعیدوزیری در بیانات بسیار زیباشان ما را به صفحه افلاک بردند اما باز فکر میکنم بهتر است برگردیم و قدم برسبیط خاک بگذاریم با آنچه که روزمره ما با آن سروکار داریم برای اجرای این فکر بسیار بلند و عالی شاهنشاه که برای بهبود و ترقی و تعالی سطح دانش و پیشرفت ملت ایران است تمهیداتی بشود که واقعاً این فکر هر چه بهتر و هر چه بیشتر عملی شود در واقع تنظیم این لایحه، تقدیم این لایحه برای اجرای آن فکر بسیار عالی است اما اینطور بنظر میرسد که این لایحه درست يك آینه کوچکی است که نمیتواند همانطور که خودتان فرمودید معنویت این افکار بزرگ را منعکس کند و جلوه بدهد و تویزگی و در آینه کوچک نمائی، در امر مبارک شاهنشاه همچنانکه خود شاهنشاه در این مورد توضیح فرمودند مسأله رایگان کردن با وجود اهمیت بسیار زیادی که دارد مقدمه ای است برای کار بسیار مهمتری از رایگان شدن، و نظر غائی شاهنشاه همان بوده است و خود نیز بر آن تأکید فرموده اند که رایگان شدن بخاطر این بود که داشتن پول و نداشتن آن موجب این نشود آنها که پول دارند از

يك مدرسه بهتر و با استاندارد صحیح و عالی تر استفاده کنند و آنها که پول کمتری دارند از چنان مدرسه هائی محروم بمانند و لذا نظر بر این است که این مدارس بطور کلی یکسان بشوند و همه دارای سطحی عالی باشند و تکیه مشخص شخص شاهنشاه بر همین مسأله دوم است و بخصوص برای توضیح بیشتر فرموده اند که ما آرزو داریم، فعالیت هم می کنیم. آثار هم نشان می دهد که درآمد سرانه مردم آنقدر بالا برود که پرداخت هزینه تحصیل را که امروز دولت پرداخت آن را قبول میکند و باید هم قبول بکنند مسأله مهم این فرمان همان باشد که نتیجه آن است و آن یکسان شدن و در عین حال با سطح عالی بودن تعلیمات فرهنگی در همه سطح مملکت در همه مناطق شهرها، بالای شهرها با پایین شهرها فرق نکنند. و این فکر بسیار عالی است و این لایحه باید این را نشان بدهد و این لایحه باید بازتابی صحیح و واقعی و راستگویانه از چنین فکر عالی باشد. امروز این لایحه بريك مسأله که آن مسأله هم صحیح است تکیه دارد که پدر و مادر با سرپرست ها مکلف هستند که فرزندان خود را بمدرسه بیاورند این نظر بسیار صحیحی است و باید هم باشد و اما فراموش نفرمائید مسائل دیگری هم است که اگر شما آن مسائل را پهلوی هم میگذارید می بینید که شاه بیت این لایحه باید مسأله دیگری باشد که باز خود آقای سعیدوزیری به آن اشارت کردند. شما بمن نشان بدهید کدام مدرسه است که از شاگرد خالی باشد. آیا ما مدرسه خالی داریم؟ پس معلوم میشود پدر و مادرها بچه های شان را بمدرسه آورده اند. آمار نشان می دهد که ۵۲ درصد جمعیت این کشور زیر ۱۸ سال است یعنی حدود ۱۵ میلیون نفر جمعیت لازم - التعليم داریم. جناب آقای سعید وزیر معلم داریم، همه شان هم خوب هستند اما برای تعلیم ۱۵ میلیون نه، نداریم و متأسفانه آن کاری که باید بشود برای تربیت معلم نشده است من وزیر گذشته آموزش و پرورش خانم فرخ روپارسای را مورد انتقاد قرار میدهم و واقعاً تعجب می کنم چرا تشخیصی که روی کار است هزار جور از او تعریف می کنند و وقتی که رفت همه بد می گویند و مزخرف می گویند (دکتر المونی - دوستان شما می گویند)

نه ، رفقای ما هم چنین حرفی نمی‌زنند . بیائید این سنت را فراموش نکنیم . در بودجه مملکت ، در برنامه چهارم بخش اجتماعی سهمش کم بوده است و مملکتی که بطرف صنعتی شدن می‌رود باید سهم بخش اجتماعی مخصوصاً قسمت فرهنگی آن زیادتر باشد و حتی از جلوتر این فکر بود و در برنامه پنجم هم این سهم را اضافه کردیم ولی جبران کسرها گذشته را نکردیم . بهر حال نتیجه این شده است که این وزارتخانه موفق نبوده است که برای بچه‌های واجب‌التعلیم معلم کافی تهیه بکند و امروز وقتی که این لایحه را می‌گذرانیم باید تکیه بیشتری برای ایجاد مدارس برای بسالاً بردن سطح مدارس ، برای افزایش تعداد معلمان باید بکنیم . ولی متأسفانه تکیه این لایحه بر این قسمت‌ها نیست یا اگر هست مقدار بسیار کمی است . (دکتر الموتی - جناب فضائی ، تعداد افراد واجب‌التعلیم ۶ میلیون نفر است نه ۱۵ میلیون) این آمار است اگر آمار غلط است بمن جواب بدهید آمار می‌گوید ۵۲ درصد جمعیت ایران زیر ۱۸ سال است (دکتر الموتی - بین آنها بچه یکروزه هم هست) همان‌ها ۶ سال دیگر از شما معلم می‌خواهند من نگفتم ۱۵ میلیون لازم‌التعلیم الان داریم ، ولی بهر حال اینها از شما معلم می‌خواهند چرا بگوئیم شما؟ ما ، همه ما مشغول هستیم و باید به این مسأله توجه بکنیم ، ایرادمان جدا کردن ما و شما نیست فقط در قسمت اجرائی است . سال قبل شما ۱۰۰ هزار نفر داوطلب در کنکور داشتید یعنی ۱۰۰ هزار نفر می‌توانستند بروند بدانگاه و چون شما جا نداشتید ناچار یک قسمت بهترشان را که کمتر بودند پذیرفته‌اید اینها همه نشانه آنست که همه این وظائف را برای دولت در نظر گرفته‌اند . بنده می‌خواهم در مورد آن کمک تحصیلی هم علاوه بر هزینه مدرسه که در این ماده به آن اشاره شده این نکته را هم عرض بکنم . چنانچه در همین لایحه هم هست و می‌گوید که آئین‌نامه مربوط را خود دستگاه مربوط می‌نویسد و چون آن دیگر به مجلس نمی‌آید و پیش خودتان است استدعا می‌کنم این آئین‌نامه را که برای کمک می‌نویسد شکل و نتیجه‌اش این می‌شود که یک عده بخصوصی که دارای صلاحیت علمی و اخلاقی و تحصیلی هستند کمک نمی‌شود و به یک عده که

فقط دارای صلاحیت علمی هستند میشود و همین امر موجب گرفتاری‌های زیادی است و موجب شکستن حریم حرمت عدالت است . در این آئین‌نامه‌ها توجه بشود که ضوابط روی صلاحیت‌ها باشد و روی اخلاقیات باشد و این جوان را بسنجید ببینید که واقعاً وطنش را دوست دارد؟ در سرش رامی‌خواند؟ یا چون فقط پسر فضائی است دل‌تان می‌خواهد به او کمک کنید ، اینها را توجه کنید و به مجلس نمی‌آید ما خواهش می‌کنیم تریبی فراهم بکنید که بایک استحکام بیشتر تدوین و تصویب بشود و طوری اجرا بشود که بسیاری از نارضائی‌هایی که بین جوانان دیده می‌شود چه آنها که اینجاست و چه آنها که در خارج هستند و بعلمت همین تبعیضات و عدم دقت در صلاحیت‌های واقعی است از بین برود و امیدوارم که خداوند بما این توفیق را بدهد که بتوانیم واقعاً این افکار بلند شاهانه را بصورتی عمل بکنیم که در مقابل شاهنشاه و در مقابل ملت سرفراز و روسفید باشیم (احسنست).

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست ؟ (اظهاری نشد) بورود در شور موادرأی می‌گیریم خانها و آقایانیکه موافقتخواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده اول قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۶۵ - هیچکس نمیتواند بدون وجود مانع قانونی اطفال و جوانان ایرانی را که طبق مقررات و آئین‌نامه‌های آموزشی کشور واجد شرایط تحصیل میباشد از تحصیل بازدارد .

رئیس - در ماده اول نظری نیست ؟ آقای فخر طباطبائی بفرمائید .

فخر طباطبائی - عرض کنم در ماده اول این لایحه مطلبی بود که بنده خواستم توضیحی بفرمایند . تردید نیست این لایحه همانطور که از بحث آقایان احساس کردیم لایحه‌ای است خیلی پراهمیت و با سرنوشته نسل آینده مملکت بستگی دارد . بنده فکر میکنم فرمان اعلیحضرت بزرگترین عطیه‌ای بود که بملت ایران اعطاء کردند و این بر دولت و دستگاه‌های اجرائی است که عطیه شاهانه را به بهترین وجه وسائل اجرایش را فراهم بکند . مطلبی که در این لایحه نوشته شده بود و بنده خواستم که توضیحی

بدهم چون خودم نتوانستم يك محملی و يك شقی برایش متصور بشوم اینست که نوشته‌است که « هیچکس نمیتواند بدون وجود مانع قانونی اطفال و جوانان ایرانی را که لازم‌التعلیم هستند از تحصیل بازدارد » این جمله « بدون وجود مانع قانونی » من خیال میکنم از وقتی که قانون تصویب شد و به توشیح رسید و تمام تشریفات آن تمام شد این قانون کاملیت دارد و باید اجرا بشود و اگر يك قانونی آمد گفت که نخیر اینجایش صحیح نیست قانون است و محترم است ، عذر موجه هم که نیست . اگر می‌نویسید باعذر موجه ، مثلاً کسی که علیل است و بیمار است مانعی ندارد ولی از این « بدون وجود مانع قانونی » منظور تان چیست ؟ اگر جمله زائدی است در کمیسیون حذف کنید و اگر نه ، لازم است لزومش را توضیح بفرمائید که این ذکر « بدون وجود مانع قانونی » برای چه بوده است ؟ بنده مطلبم را خلاصه کردم چون در اینمورد بحث زیاد شده است .

چند نفر از نمایندگان - پیشنهاد بدهید .

رئیس - آقای دکتر بطحائی بفرمائید .

دکتر بطحائی (معاون وزارت آموزش و پرورش) -

مطلبی که آقای فخر طباطبائی در اینجا مطرح کردند در کمیسیون هم مطرح شد تصور کلی اینست که هر فردی که بموجب مقررات باید تحصیل بکند نمیتواند او را از ادامه تحصیل باز دارند ولی بعضی وقتها موانع قانونی هست که فردی را نمیتواند بگذارند برود در مدرسه‌ای درس بخواند فرض بفرمائید يك فردی دو سال ، سه سال ، بیشتر مردود میشود طبق قوانین آموزشی دیگر نمیتواند بمدرسه برود بایک طفلی ، نوجوانی ، بعلمت‌های قانونی مورد تعقیب قرار میگیرد و در اینجا اگر این مطلب را بگذاریم و موردی پیش آید که اگر باز پرس بخواهد این فرد را احضار کند او میگوید تو مانع تحصیل و ترك تحصیل من شده‌ای . در هر حال این يك بحث حقوقی است جنابعالی هم که در مسائل حقوقی متبحر هستید باز هم در این مورد بحث خواهیم کرد در مواردی که موانعی وجود دارد و بموجب قوانین و مقررات آموزشی شخصی را نگذارند درس بخواند یا ضوابط دیگر ما هم حرف نداریم که برداشته بشود و کمیسیون بر میدارد معدلك آنطور که در کمیسیون

آموزش و پرورش بحث شد وجود این جمله زائوری دانستند .

رئیس - آقای فخر طباطبائی بفرمائید .

فخر طباطبائی - عرض کنم مثل اینکه شنیدم بعضی‌ها گفتند پیشنهاد بدهید . شاید نظر بنده در این مورد درست نباشد مشورت و تعاطی نظر است تا زمینه برای پیشنهاد فراهم شده باشد ولی با توضیحی که جناب معاون وزارت آموزش و پرورش دادند يك اندازه‌ای اگر قبلاً تردید داشتم تردیدم رفع شد که این چیز لازم نیست من فکر میکردم مسأله دیگری هست چون این شقوق را من خودم فکر کرده بودم چون مثلاً يك کسی را به ندانمگاه میبرند در ندانمگاه از برکت انقلاب شاه و مردم قانون تربیت اطفال بزهکار هست و مانع تحصیل آنها نیست در موارد محرومیت یا هر موجب قانونی که الان متصور نباشد برای ما وقتی قانون اجرا میشود که قانوناً نتوانند آنرا اجرا کنند اولاً کسی که دو سال مریض شده یا رده شده یا نابالغان محروم از تحصیل است که بحث جدائی است این قانون برای این است که اطفالی که واجد شرایط تحصیل هستند باید تحصیل کنند و کسی مانع تحصیل آنها نباشد يك مقدار هم حالا راجع به مجازات‌های اینجا صحبت شد سلیقه‌ها متفاوت است من فکر میکنم ، جناب آقای دکتر الموتی ، استدعا میکنم توجه بفرمائید این قانون از خواسته‌های ملت ایران است آن کسی که وسایل و امکانات برایش فراهم باشد اگر بچه‌اش را نبرد و در مدرسه اسمش را ننویسد بنظر من مریض و مجنون است کیست که نخواهد بچه‌اش را بمدرسه بفرستد و بحمدالله بهمت و رهبری اعلیحضرت همایونی این امکانات فراهم شد و بحث‌هایی که اینجا شد بضرورت اهمیت این لایحه است بنظر من این رسیدن حالا لایحه بایشانها می‌رود بده کمیسیون ، نظر شخص شما این است که این قانون بدون نوشتن جمله وجود موانع قانونی جامع نیست ، بنظر من این حشو زایدی است بهر حال عرض بنده این بود حالا نمیدانم آقایان چه صلاح بدانند .

رئیس - هر نظری دارید پیشنهاد بفرمائید در کمیسیون رسیدگی میشود . نظر دیگری در ماده اول نیست ؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

با احترام در مورد لایحه قانون تأمین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی پیشنهاد مینماید که ایسن قسمت بماده يك اضافه شود.

برای تربیت نیروهای انسانی در آینده و یکنواخت شدن تحصیلات با توجه باصول ملی و میهنی و دینی وزارت آموزش و پرورش مکلف است برنامه تحصیلات را برای کلیه کودکان ایرانی در مدارس ایرانی یکنواخت تنظیم و از تحصیل کودکان ایرانی در مدارس خارجی و نیمه خارجی جلوگیری نماید.

مهرش مستوفی صفی نیا

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید که کلیه «جملات پدر یامادر» در لایحه قانون تأمین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی به «ولی یا سرپرست» تغییر یابد.

با تقدیم احترام - هوشنگ شریفها

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود عبارت (بدون وجود مانع قانونی)

از سطر اول ماده ۱ حذف شود. فخر طباطبائی

رئیس - ماده ۲ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲- پدر یا مادر یا سرپرست قانونی کودک که وظیفه نگاهداری و تربیت کودک بر عهده او میباشد مکلف است که در هر محل که بر اساس قانون تعلیمات اجباری مصوب ۱۳۲۲/۵/۶ و اصلاحیه آن موجبات تحصیل مراحل تعلیمات عمومی فراهم و اعلام شده باشد نسبت به ثبت نام و فراهم کردن موجبات ادامه تحصیل کودک تحت سرپرستی خود اقدام کند و در صورتیکه از تحصیل کودک جلوگیری نماید و از انجام وظیفه خویش خودداری کند وزارت آموزش و پرورش رأساً به ثبت اسامی کودکان مندرج در آمار ارسالی اداره کل ثبت احوال موضوع تبصره ماده ۵ قانون تعلیمات اجباری و همچنین نسبت به ثبت نام کودک و واجد شرایط تحصیل در مراحل اول و دوم

موضوع ماده ۲ قانون اصلاح قانون مذکور اقدام خواهد نمود.

رئیس - در ماده دوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید:

در ماده ۲ لایحه مربوط به تأمین وسائل و امکانات تحصیل جوانان اصلاحاتی بشرح زیر بعمل آید.

ماده ۲- در هر محل که بر اساس قانون تعلیمات اجباری مصوب ۱۳۲۲/۵/۶ و اصلاحیه آن موجبات تحصیل مراحل تعلیمات عمومی فراهم و اعلام شده باشد، پدر یا مادر یا سرپرست قانونی کودک وظیفه نگاهداری و تربیت کودک بر عهده او میباشد مکلف است نسبت به ثبت نام و فراهم کردن موجبات ادامه تحصیل کودک تحت سرپرستی خود اقدام کند. الی آخر ...

با تقدیم احترامات - فروزین

محترماً پیشنهاد مینماید:

عبارت زیر به اول ماده ۲ اضافه شود (وزارت آموزش و پرورش مکلف است در اجرای فرمان شاهنشاه از اول سال تحصیلی ۵۳ - ۵۴ در کلیه مناطق کشور موجبات تحصیل مراحل تعلیمات عمومی مجانی را فراهم آورد و پدر یا مادر الخ.

فرهادپور

محترماً پیشنهاد مینماید

در ماده ۲ قانون تأمین وسائل و امکانات تحصیل عبارت زیر حذف شود.

(که در هر محل که بر اساس قانون تعلیمات اجباری مصوب ۱۳۲۲/۵/۶ و اصلاحیه آن موجبات تحصیل مراحل تعلیمات عمومی فراهم و اعلام شده باشد) فرهادپور

رئیس - ماده ۳ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳- پدر یا مادر یا سرپرست قانونی کودک و نوجوان کمتر از هجده سال مکلف است به ثبت نام

کودک یا نوجوان مستعد بتحصیل طبق ضوابط وزارت آموزش و پرورش در رشته‌ای که مدارس راهنمایی تعیین میکنند اقدام و وسایل ادامه تحصیل او را در دوره‌های بالاتر فراهم کند و در صورت ادعای عدم تمکن مالی دولت مکلف است امکانات لازم برای ادامه تحصیل او را تأمین نماید. تشخیص عدم تمکن مالی پدر یا مادر یا سرپرست برای تأمین امکانات مزبور از طرف دولت طبق آئین نامه ایست که توسط وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت آموزش و پرورش تهیه و بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

رئیس - در ماده ۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احترماً پیشنهاد مینماید تبصره ۳ بماده ۳ لایحه قانون تأمین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی اضافه شود:

تبصره - وزارت آموزش و پرورش مکلف است در روستاهائی که فاقد التحصیلان دوره ابتدائی آن حداقل به ۵۰ نفر بالغ شود کلاسهای راهنمایی تحصیلی دائر نماید. دکتر کیان

رئیس - ماده ۴ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۴- هر یک از پدر یا مادر یا سرپرست قانونی کودک و نوجوان کمتر از هجده سال که قانوناً مسئول پرداخت مخارج زندگی او میباشد و یا داشتن امکانات مالی طبق تشخیص مراجع مذکور در این قانون از تهیه وسائل و موجبات تحصیل کودک یا نوجوان واجد شرایط تحصیل در محلی که موجبات تحصیل از طرف وزارت آموزش و پرورش فراهم شده باشد امتناع کند یا بنحوی از انحاء از تحصیل او جلوگیری نماید بجزای نقدی از ده هزار ریال تا دوست هزار ریال محکوم و بانجام تکالیف فوق ملزم خواهد شد. چنانچه ظرف ده روز پس از ابلاغ حکم قطعی محکوم علیه به تکلیف مقرر در حکم مبنی بر فراهم نمودن موجبات تحصیل کودک

یا نوجوان و ثبت نام او اقدام ننماید و یا پس از اجراء حکم مجدداً کودک یا نوجوان را از تحصیل بازدارد به حبس جنحه‌ای از یکسال تا سه سال محکوم خواهد شد. در اینصورت بموجب حکم دادگاه هزینه معاش و تحصیل کودک یا نوجوان از دارائی محکوم علیه تأمین خواهد شد.

تبصره - وجوه حاصل از جزای نقدی موضوع این ماده در اختیار شورای آموزش و پرورش منطقه‌ای مربوط قرار میگیرد تا جهت اعطای کمک به کودکان و نوجوانان موضوع ماده ۳ به صرف برسد.

رئیس - در ماده ۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

با عرض احترام پیشنهاد می نماید که در ماده ۴ (لایحه قانونی تأمین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی) عبارت زیر:

(در محلی که موجبات تحصیل از طرف وزارت آموزش و پرورش فراهم شده باشد) حذف شود. با تقدیم احترام دکتر بهزادی - دکتر نایی

محترماً پیشنهاد مینماید:

در سطر چهارم ماده ۴ لایحه تأمین تحصیل اطفال عبارت زیر:

(در محلی که موجبات تحصیل از طرف وزارت آموزش و پرورش فراهم شده باشد) حذف شود. فرهادپور

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید تبصره ذیل بعنوان تبصره يك بماده ۴ لایحه امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی اضافه شود.

تبصره يك - در صورتیکه مسئولین آموزش و پرورش بدون عنذر قانونی در مراحل اول و دوم موضوع ماده ۲ قانون اصلاح قانون تعلیمات اجباری در حوزه‌های مربوط بر اساس قانون تعلیمات اجباری

مصوب ۱۳۲۲/۵/۶ خودداری نمایند بجزای مذکور در این ماده محکوم خواهد شد.

با تقدیم احترام - هوشنگ شریفها

مقام معظم مجلس شورای ملی

پیشنهاد در گزارش شور اول، لایحه قانون تأمین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی.

در ماده ۴ جمله (در محلی که موجبات تحصیل از طرف وزارت آموزش و پرورش فراهم شده باشد) حذف و جمله ذیل اضافه شود:

(در کلیه مناطق کشور که وزارت آموزش و پرورش موظف به تهیه موجبات تحصیل میباشد).

با تقدیم احترام - مهندس حسین ایمانزهرائی
رئیس - ماده ۵ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۵. - وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی جهت رفع نیازمندیهای خود به نیروی انسانی متخصص میتوانند به دانشجویانی که طبق ضوابط وزارت علوم و آموزش عالی در مؤسسات آموزش عالی کشور یا خارج از کشور پذیرفته میشوند علاوه بر هزینه تحصیلی مقرری ماهانه مناسب نیز تأدیه نمایند.

آئین‌نامه‌های اجرائی این ماده از طرف وزارت علوم و آموزش عالی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران میرسد.

رئیس - آقای احتشامی بفرمائید.

احتشامی. - تا آنجا که من اطلاع دارم ۳۵ تا ۴۰ هزار نفر دانش آموز و دانشجو در خارج از کشور مشغول تحصیل می‌باشند که از این عده ۱۹ هزار نفر گذرنامه تحصیلی دارند و به تعبیر روشن‌تر تحت سرپرستی وزارت علوم و آموزش عالی قرار میگیرند.

بموجب آمار رسمی اکنون ده هزار نفر در ایالات متحده آمریکا و بیش از ده هزار نفر در کشورهای اروپای غربی و در حدود هزار نفر در کشورهای آسیائی مشغول تحصیل میباشند. ولی نکته مهمی که باید به عرض نمایندگان محترم برسانم این است که بطور کلی دانش آموزان و دانشجویانی که بخارج از کشور میروند به سه دسته تقسیم میشوند:

۱ - آنهایی که پس از اخذ دیپلم متوسطه و توفیق در امتحانات اعزام دانشجو طبق موازین خاصی بخارج از کشور میروند.

۲ - آن دسته که قبل از پایان تحصیلات متوسطه و در سنینی قبل از دانشجویی بخارج از کشور میروند که وظایف والدین ایندسته از دانش آموزان از نظر مراقبت مداوم و نظارت بر تحصیل بسیار سنگین است و اخیراً نیز بموجب قانون جدید گذرنامه ایندسته نیز با موافقت و تأیید کمیسیونی که تشکیل میشود تحت شرایط خاصی بخارج میروند. ولی دسته سوم که بعد از انجام خدمت مقدس و وظیفه با گذرنامه معمولی ظاهراً برای ادامه تحصیل بخارج میروند غالباً موجب وبال و زحمت می‌باشند زیرا تحت هیچگونه شرایطی با وزارت علوم و سفارتخانه‌های ایران در کشورهای مختلف ارتباط ندارند و آزادانه بدون هیچگونه قید و شرطی هرکاری می‌خواهند میکنند و چه بسا برای تحصیل دانه در دام مخالفان مملکت که شما آن عوامل را بهتر از من میشناسید قرار میگیرند و فاجعه‌های نامطلوب و تأسف آوری نظیر آنچه در اسفندماه گذشته در پایتخت‌های سوئد و فنلاند و بلژیک انجام گرفت؛ بوجود می‌آوردند. و بنظر من وظیفه وزارت امور خارجه درباره نظارت و هدایت ایندسته بسیار سنگین است و باید اذعان کنیم که غالباً در سفارتخانه‌های ایران آطور که لازم است در مورد دو دسته دیگر نیز یعنی آنان که تحت شرایط و ضوابط معینی بخارج از کشور میروند نظارت و مراقبت و همکاری کافی معمول نمی‌گردد مسئولان فرهنگی سفارتخانه‌ها از وضعیت زندگی و چگونگی تحصیل آنان بیگانه‌اند. بعنوان مثال عرض میکنم که در فروردین ماه گذشته برای نظارت در امر تحصیل فرزندانم بارو پارفته بودم قبل از حرکت یکی از دوستانم از من خواست در لندن از فرزند او دیدن کنم و نام کالج محل تحصیل فرزندش را نیز بمن داد ولی با کمال تأسف هنگامیکه بسفارت ایران در لندن مراجعه کردم از وجود آن کالج اظهار بی‌اطلاعی کردند ناگزیر پس از مکاتبه باتهران شماره تلفن کالج مزبور را گرفته و بانجا مراجعه کردم و بنا کمال تعجب دیدم که در آن بیش از ۱۵ دانشجوی ایرانی تحصیل میکنند که متأسفانه قسمت

فرهنگی سفارت ایران مطلقاً از وجود آنان اطلاع نداشت این یک نمونه بود. تو خود حدیث مفصل بخوان از این مجمل. من بارها به عرض نمایندگان محترم رسانده‌ام که برای مبارزه و خنثی کردن اقدامات تبلیغات شوم و خطرناکی که مخالفان پیشرفت و ترقی مملکت ما از چپ و راست انجام میدهند باید مأمورین دولت ایران مجاهدت پی گیر و مدام بعمل آورند و از تماس با دانشجویان غافل نباشند و تبلیغات سوء و زهر آگینی را که مخالفان ایرانی با امکانات فراوان و وسایل مجهز خاص خود بعمل می‌آورند با شدت خنثی نمایند و بهمان طریق که آن تشکیلات با مکاتبه و مراجعه بدانشجویان در مقام انحراف آنان بر می‌آیند مسئولان ایرانی در سفارتخانه‌ها نیز مانع از انحراف آنان بشوند و در حل مشکلات دانشجویان و تشویق دانشجویان ممتاز و مستعد که با علاقه و جدیت تحصیلات درخشانی دارند اهتمام کافی مبذول دارند و متأسفانه در حال حاضر کمتر باین مسائل متوجه میشود. ما مسئولان و مشاوران فرهنگی داریم و وجودشان برای چیست بروید در خارج به بینید بچه‌ها چه جور تحصیل می‌کنند چه جور سرگردان هستند هیچ ارتباطی با آنها وجود ندارد در موقعیکه مسأله نفت مطرح بود شرکت‌های نفتی ۷ خواهر چه اقدامی که نکردند؟ خودم شاهد بودم چقدر خلط مبحث کردند. چقدر تبلیغ منفی کردند و مأموران ایران حتی پنج دقیقه از رادیو و تلویزیون صحبت نکردند که جوابگوی آنها باشد و این واقعاً موجب کمال تأسف است.

و اما بموجب این ماده بدانشجویانی که طبق ضوابط وزارت علوم و آموزش عالی در خارج از کشور تحصیل می‌کنند علاوه بر هزینه تحصیلی مقرری ماهانه مناسب تأدیه میشود. من نمیدانم باین خونسردی و بی‌علاقگی که در مسئولان امور فرهنگی سفارتخانه‌ها دیدم این ماده چگونه انجام خواهد شد و بهر حال من نظر مسئولان وزارت علوم و آموزش عالی را باین قبیل مشکلات و ناهماهنگی‌ها جلب می‌کنم مگر اخیراً به پیشنهاد آقای خوانساری قرار نشد ارزش تحصیلی دانشجویان توسط سفارتخانه انجام شود چون سفارتخانه‌های خارج و الروارزش تحصیلات دانشگاهها

را بهتر میدانید آیا وزارت علوم در این مورد چه نقشی خواهد داشت؟ بهر حال وزارت علوم هیچ اطلاعی از این مسائل ندارد و خود را موظف نمیداند که باین مسائل رسیدگی کند. مامی خواهیم نحوه انتخاب ایندسته از دانشجویان را که مشمول عناصبات خاص رهبر عالیقدر ایران قرار گرفته و قطعاً برای انجام وظایف مقدسی که برای نیل به تمدن بزرگ بعهد گیرنده‌ها کاری خواهند کرد، مشخص سازند و در آئیننامه قانونی بطرز صریح و قاطعی پیش‌بینی های لازم را درباره صلاحیت استفاده کنندگان معمول دارند.

رئیس. - نظر دیگری در ماده پنجم نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

خواهشمند است مقرر فرمائید قسمت دوم ماده ۵ قانون در «تأمین و وسایل تحصیل جوانان ایرانی» بترتیب زیر اصلاح شود: «آئیننامه‌های اجرائی این ماده از طرف وزارت علوم و آموزش عالی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور تهیه و به تصویب کمیسیونهای علوم و آموزش عالی و استخدام مجلسین میرسد».

با احترامات - دکتر عظیم اسکوثیان

رئیس - ماده ششم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۶. - کسانی که از کمکهای دولت موضوع ماده پنج این قانون استفاده کرده‌اند مکلفند دو برابر مدتی که از کمک دولت استفاده کرده‌اند در رشته متناسب تحصیلات خود در مشاغل مورد نیاز مؤسسات دولتی یا به معرفی دولت در مؤسسات خصوصی خدمت کنند. در صورت استنکاف از انجام تمام یا قسمتی از خدمات مذکور باید کلیه مقرری دریافتی ایام تحصیل و هزینه‌های تحصیلی را بنسب مدتی که خدمت خود را انجام نداده‌است بدولت تأدیه کند.

رئیس. - در ماده ۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

باعرض احترام پیشنهاد می‌نماید که عبارت زیر بآخر ماده ۶ در لایحه قانونی تأمین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی اضافه شود:

(مگر آنکه دولت نتواند در ظرف سه ماه از تاریخ اعلام آمادگی افراد مذکور ترتیب استخدام آنان را در مؤسسات دولتی یا خصوصی بدهد)

باتقدیم احترام - دکتر بهزادی - دکتر نایبی

رئیس - ماده هفتم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۷ - سایر اشخاصی که خارج از ضوابط ماده ۵ این قانون تحصیلات عالی به میانیند مکلفند پس از انجام با قطع تحصیل منظور ادای دین خود به مهین باندازه مدت تحصیلات عالی خود در رشته‌های مورد نیاز کشور خدمت کنند و در صورت استنکاف از انجام تمام یا قسمتی از خدمت مذکور باید مخارجی را که دولت برای تحصیل آنان بطور مستقیم یا غیر مستقیم متحمل شده است بپردازند. آئین‌نامه‌های مربوط بنحوه خروج از کشور این افراد و نحوه احتساب مخارج مذکور سایر مقررات این ماده از طرف وزارت علوم و آموزش عالی و وزارت کشور تهیه و بتصویب کمیسیونهای علوم و آموزش عالی و کشور مجلسین خواهد رسید.

رئیس - در ماده ۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید که در ماده ۷ لایحه قانون تأمین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی «کلمه یا غیر مستقیم» حذف شود.

با احترام - هوشنگ شریفها

ریاست محترم مجلس شورای ملی

خواهشمند است مقرر فرمائید در ماده ۷ قانون تأمین وسائل تحصیل جوانان در مورد تصویب مقررات این ماده کمیسیون‌دارائی نیز اضافه شود.

با احترامات - دکتر عظیم اسکوئیان

رئیس - ماده هشتم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۸ - محصلینی که با استفاده از کمک هزینه تحصیلی و یا مقررری نیروهای مسلح شاهنشاهی بمنظور خدمت در ارتش شاهنشاهی - ژاندارمری کشور و شهربانی کشور تحصیل مینمایند از شمول مقررات این قانون مستثنی بوده و در هر مورد تابع مقررات سازمان متبوع خواهند بود.

رئیس - در ماده ۸ نظری نیست؟ (اظهاری نشد)

پیشنهاد مواد الحاقی قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید که ماده بعنوان ماده ۱ به لایحه قانون تأمین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و نوجوانان بشرح زیر اضافه شود:

ماده ۱ - دولت مکلف است به پیروی از مشویات مبارک اعلیحضرت همایونی جهت تأمین وسایل و امکانات تحصیل اطفال و نوجوانان ایرانی بتدریج که امکانات امر اجازه میدهد در سراسر کشور ترتیبات و تشکیلات لازم برای تحصیل رایگان اطفال و نوجوانان ایرانی تا مرحله آخر تحصیلات دوره راهنمایی و حرفه‌ای فراهم آورد. باتقدیم احترامات فائمه - امان‌الله ریگی

ریاست معظم مجلس شورای ملی

با احترام پیشنهاد مینماید ماده زیر به لایحه قانون تأمین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی اضافه گردد:

وزارت آموزش و پرورش مکلف است معلمان کارآموده را از طریق مسابقه انتخاب و بتعداد کافی بمدارس اعزام دارد و نحوه تدریس آنان را مرتباً از طریق بازرسان فنی زیر نظر گرفته و بلا ببرد.

مهر و روش صفی‌نیامستوفی

رئیس - لایحه و پیشنهادها برای شور دوم به

کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

رئیس - آقای دکتر میرعلاء بفرمائید.

دکتر میرعلاء (معاون وزارت علوم و آموزش

عالی) - با اجازه مقام محترم ریاست، دوست گرامی

جناب آقای احتشامی مطلبی در باره این لایحه اظهار فرمودند که بنده ناگزیر هستم برای روشن شدن اذهان چند کلمه‌ای عرض کنم. فرمودند مسائلی که در خارج از لحاظ سیاسی وجود دارد وزارت امور خارجه آنطوری که باید و شاید در این مورد اقدامات لازم نمی‌کند بخصوص به تلویزیون و برنامه‌های آن و مسائل دیگر اشاره فرمودند که البته بنده درباره این مطالب پاسخی عرض نمیکنم ولی مطمئن هستم که سفرای دولت شاهنشاهی در هر کجا که هستند در مقابل آن تحریکات و آن تبلیغات و سیاستهایی که امروز هم بآنها آشنائی داریم و میدانیم از کجا سرچشمه میگیرد تدابیر لازم را اتخاذ می‌کنند و آنطور که لازم باشد پاسخگو هستند (صحیح است). ولی راجع بمسائلی که مربوط به وزارت علوم و آموزش عالی است راجع به محصلین باید برای مجلس شورای ملی این نکته روشن بشود که دانشجویان ما با این سیستم و تقسیم بندی که ایشان فرمودند در خارج وجود دارد ولی باید نظری به وضع آنها و ضوابط و شرایطی که بخارج رفته اند توجه بشود. دانشجویان همانطور که جناب آقای احتشامی فرمودند یا بعد از سیکل اول متوسطه بایک شرایط خاصی که قانون گذرنامه پیش بینی کرده بمخارج اعزام می‌شوند و این شرایط به ترتیبی است که ما برای آنها پرونده داریم و آن ضوابط و قانون وظیفه عمومی را کمیسیون هائی هست که کاملاً روی همه افراد دقیقاً مراعات می‌کنند و تحصیلاتشان پیگیری می‌شود؛ همچنین دانشجویانی که با گذراندن کنکور اعزام محصل بخارج یا ضوابط خاصی بخارج میروند آنها هم دارای پرونده های خاصی در وزارتخانه علوم هستند و تحصیلات آنها مرتب به وسیله وزارت امور خارجه و سفارتخانه ها گزارش می‌شود و کاملاً نظارت می‌شود. دسته ثالثی وجود دارد که افراد، گذرنامه عادی میگیرند و بخارج میروند و اینها دارای يك وضع دانشجویی بایک وضعی نیستند که وزارت علوم یا وزارت امور خارجه بتواند از لحاظ دانشجویی روی آنها بررسی کند و گزارش دهد يك کسی گذرنامه میگیرد بعد برای اینکه مثلاً در انگلستان سه ماه

فرصت دارد میرود در آن تشکیلات و مؤسسات آزادی که در خارج وجود دارد اسم مینویسد و این را مدرکی قرار میدهد که بتواند ادامه دهد برای اینکه جواز اقامتش را تمدید بکند در مقابل يك چنین سیستمی که فقط برای ابقای خودش در يك کشوری اتخاذ می‌کند و يك مدرک تحصیل زبان ارائه می‌دهد ما این گونه افراد را محصل نمی‌شناسیم ما برای دانشجویان خارج تعریفی داریم ضوابط و شرایط خاصی داریم هر دانشجویی که با آن شرایط خاص در خارج بود وزارت خارجه وظایفی دارد که بررسی کند و گزارش دهد ولیکن به وزارت علوم ارتباطی ندارد و يك کسی که رفته جوازی را که در دست دارد تمدید بکند همینطور باید اضافه کنم ما دانشجویانی داریم که برجسته هستند یا رتبه اول هستند و ممتاز هستند اینها تمام مخارجشان را از وزارت علوم میگیرند یا اینکه کمک تحصیلی میگیرند طبق يك ضوابطی که همان صندوق رفاه دانشجویان است برای این ها يك مقرراتی در نظر گرفته شده که طبق قانون بآنها کمک خواهد شد و این قانونی که امروز شور اول آن تصویب میفرمائید برای محصلین است که در خارج مملکت و در دانشگاههای مملکت تحصیل می‌کنند و وضع آنها را روشن می‌کند ما برای دانشجویان خارجی ضوابط زیادی داریم شرایط خاصی داریم که طبق آن مقررات کسانی که برجسته باشند دستمان باز است و کاملاً میتوانیم بآنها کمک بکنیم (احسن).

احتشامی - جناب آقای رئیس اجازه میفرمائید بنده عریضی دارم؟

رئیس - مطلبی مطرح نیست مطالبی جنابعالی فرمودید آقای دکتر میرعلاء هم توضیحی فرمودند.

۷- استرداد لایحه پیکار با یسواد، بوسیله آقای دکتر بطحانی معاون وزارت آموزش و پرورش

رئیس - آقای دکتر بطحانی بفرمائید.

دکتر بطحانی (معاون وزارت آموزش و پرورش) - با اجازه ریاست محترم، لایحه مبارزه با یسواد که

۸- ختم جلسه

رئیس - با اجازه خانم‌ها و آقایان این جلسه را ختم میکنیم تاریخ و دستور جلسه آینده بعداً به اطلاع همکاران محترم خواهد رسید.

(ساعت دوازده جلسه ختم گردید)

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

در سال ۴۷ تقدیم مجلس شد چون لایحه‌ای که اکنون در دست تصویب است و لوایح دیگری که در اجرای اوامر مطاع شاهنشاه قریباً تهیه و تقدیم خواهد شد دیگر نیازی بآن لایحه نیست لذا تقاضای استرداد آن را دارم.